...ОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

46-дахи жэлээ гарана

...УРЯАД ҮНЭН

...Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

№ 199 (12103)
1969 оной
августын 26,
вторник

Сэн 2 мүнгэн

...ЖЭЭЛ БЭЛЭДХЭЛГЭ, ТАРЯА ХУРЯАЛГА ДЭЭРЭ ...ЕХНИКЭЕЭ ДҮҮРЭН ХҮСӨӨРНЬ ХЭРЭГЛЭЭ

...Үбһэ хуряалгын машина техникэ Суулгын совхоздо һайнаар ашаг...дана.

...Борьёогой совхоздо хоёр мянгаад гектар таряан хадаг...а. Түрүүшын ороoһон үрэһэндэ хаагдана.

Оньһон техникын хүсөөр...

Тэжээл бэлэдхэлгын үедэ хура бороон орожо, үбһэшэдэй ажал нилээд ехээр һаатуулдаг. Энэ ушарые һайса мэдэхэ болоһон Суулгын совхоз үбһэшэдэйнгөө олонхи звеное оньһожоруулжа, ажалынь бүтээсэ ехэтэй болгонхой.

Хүндэ хүшэр хүдэлмэриингөө оньһожоруулагдаһанай ашаар богонихон болзор соо ехэ үбһэ хуряажа байһан звеногой ажалтай танилсахын тула совхозой 3-дахи отделениин луговод Будлан Доржиевич Доржиевай сабшалан дээрэ ерэбэбди. Энэ луговодто 550 гектар сабшалан даалгагданхай юм. Газарынь һайса үтэгжүүлэгдэһэн, хэдэ дахин уһалагдаһан хадань ургасань мүнөө жэл һайн. Байгша оной эрхэ байгалда ургуулжа шадаһан үбһэ ногоегоо хүхөөр хуряажа абахын тула Будлан Доржиевич сабшалангаа мүнөө техникын хүсөөр хуряана.

Энэ звеногой гэшүүд Ж. Дугаров, Н. Тырхеев гэгшэдэй навесной косилкануудаар сабшалангай ногоо «хабтайлгахыень» харахада урматай **(нэгэдэхи зураг)**. Болдог болон бургааһанай захые зохидоор тойрожо, нэгэшье далан хаянгүй ехэ сэбэрээр сабшана.

Сабшагдаһан үбһэнэй хататар тракторай шаргын модо, һүриин хоройн һургааг бэлдэжэ байһан тракторист С. Бальжинимаев шүүдэрэй хатамсаар, «МТЗ» трактсрайнгаа хойно ута гэгшын тармуур шагтагалжа гарана. Хуха хаташоогүй үбһэн хоггүйгөөр тармагдажа, волокушын түлхихөөр баалнууд болгогдон хаягдана. Энэ тармуур һогооборишье үбһэ гээнэгүй.

Волокушаар суглуулагдаһан үбһэн тракторай шарганууд дээрэ ашагдажа, нэгэ газарта суглуулагдана. Тус хүдэлмэри «ДТ-54» хоёр тракторай хүсөөр бүтээгдэнэ. **(Хоёрдохи зураг).** Иимэ шарганууд дээрэ сомогдоһон 40—50 центнер үбһэн һайнаар нюруулагдаад, тааруу газарта абаашагдана.

— Техникын хүсөөр үбһэ хуряахада бэедэшье хүнгэн, ажалдашье урагшатай. Үдэр бүри 100—150 центнер үбһэн сомогдоно. Ургаса тухай хэлэхэ болоо һаа, дунда зэргээр, гектар бүриһөө 11 центнер үбһэн хуряагдана гэжэ тус звеное хүтэлбэрилжэ байһан Б. Д. Доржиев хөөрэнэ, **(гурбадахи зураг дээрэ зүүн гарһаа).**

К. ГАБАЕВ.
Авторай фото.
Мухар-Шэбэрэй аймаг.

ШЭНЭ ТАСС ҺОНИН

АРАДАЙ АРЮУН ДУРАСХААЛ

КИШИНЕВ. (ТАСС). Августын 24-дэ бүхы республика доторнь дуугай зогсохо минута соносхогдоо. Совет Молдавиие фашис булимтарагшадһаа сүлөөлхын түлөө байлдаануудай үедэ наһа бараһан баатарнуудай дурасхаалые эндэхи ажалшад хүндэлэн ёһолбо. Кишинёвтохи Сэрэгэй хүүрэй газарта бадаргагдаһан мүнхэ зулын дэргэдэ хүндэлэлэй харуул ёһололой оршон байдалда жагсан зогсоо. Республикын ниислэлэй сүлөөлэгдэһөөр 25 жэлэй ойн үдэр хэдэн мянгаад хүн эндэ сугларба. Хотын ажалшадтай хамта СССР-эй Оборонын министерствын, Пловдив гэжэ болгар хотын, Ясско-Кишинёвско байлдаанда хабаадаһан сэрэгэй частьнуудай делегацинууд, Винницкэ, Одесскэ, Черновицкэ областьнуудһаа ерэһэн айлшад сугларaa.

Республикын газар дээрэ болоһон байлдаануудай үедэ наһа бараһан сэрэгшэдэй арюун дурасхаалда зорюулагдаһан митингые Молдавиин Компартиин ЦК-гай нэгэдэхи секретарь И. И. Бодюл нээгээ.

Совет Молдавиие сүлөөлхын түлөө тэмсэлдэ ами наһаяа үгэгшэ сэрэгшэдэй хүдөөлүүлэгдэһэн газарай шоройтой гильзые «Кишинёвско» гэжэ нэрэтэй сэрэгэй частьнуудай түлөөлэгшэдтэ барюулха баярай ёһолол митинг дээрэ болоо.

Баатар сэрэгшэдэй хүдөөлүүлэгдэһэн газарай хажуугаар олон түмэн зон таһалгаряагүй дабшаба. Памятнигуудай хормойдо хэдэн зуун веногууд, баглаа сэсэгүүд табигдана. Молдавиин «Дойна» гэжэ хоорой капелла дурасхаалай дуу дуулаа. Ехэ буунуудай нэерээн зэдэлбэ.

Кишинёвско гарнизоной сэрэгшэд мүнхэ зулын хажуугаар жэгдэ дорюун алхамаар жагсан гараа.

Зүблэхэ зүйлдэ—ой модо хамгаалгын асуудал

ВОРОНЕЖ. (ТАСС). ВАСХНИЛай ойн ба агро-лесомелиорациин таһагай үргэн пленум эндэ зарлагдаад, модо элдэб үбшэнһөө, хоротонһоо хамгаалха асуудалнуудые зүбшэн хэлсэбэ.

Энэ пленум Воронеждо дэмы зарлагдаагүй байха. Орон доторхи эгээл үнинэй институдуудай нэгэн — Воронежой Лесотехническэ институт ургамалай хоротод ба үбшэнүүдтэй тэмсэхэ онол аргануудые тодорхойлгын талаар баян дүй дүршэлтэй болонхой юм. Жэшээлхэдэ, Новохоперско гүрэнэй заповеднигэй дүй дүршэл ой модоной ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй ба эрдэмтэдэй дунда ехэ һонирхол үүсхэнэ. Химическэ зүйлнүүдые сасаха арганууд хэдэн жэлэй турша соо эндэ хэрэглэгдэжэ байнхай.

Хэдэн профессорнүүд: Москвагай лесотехническэ институдай —А. И. Воронцов, СССР-эй Наукануудай академиин Сибириин отделениин ой модо шэнжэлхэ институдай — А. Б. Гукасян, Донецкэ университедэй — С. Ф. Негруцкий, СССР-эй Наукануудай академиин Сибириин отделениин Биологическа институдай — Н. Г Коломиец болон бусад пленум дээрэ элидхэлнүүдые хээ.

Элдэб модо холижо тариха, жэжэ мододые һуулгаха, үтэгжүүлгэ хэхэ гэхэ мэтээр модоной хоротодтой тэмсэхэ хэмжээ ябуулгануудта ехэ анхарал хандуулхыень ой модо хамгаалдаг эрдэмшэнжэлгын зургаанууд ба эмхинүүдтэ пленум һанамжалан дурадхаа. Ой модо хамгаалха биологическа, химическэ олон янзын аргануудые бүри үргэнөөр нэбтэрүүлхэ шухала гэжэ заагдаа. Ой модо хамгаалха хэмжээ ябуулгануудые тодорхойлон хараалха ба шэнжэлхэ хэрэгтэ пленумэй шиидхэбэринүүд дотор онсо анхарал хандуулагдана.

СУУТА КОМПОЗИТОРТАЙ УУЛЗАЛГА

Уржадэр Улаан-Үдэ хотымнай ажалшад СССР-эй арадай артист, Ленинскэ шангай лауреат, Социалис Ажалай Герой Дмитрий Дмитриевич Шостаковичтой уулзаба. Ленинэй орденто Буряадай гүрэнэй оперо, баледэй театр соо дүүрэн сугларһан хүнүүд суута композиторые угтан, нэрьемэ альга ташалгаар баяр баясхалан хүргөө.

Уулзалга дээрэ Дмитрий Шостаковичой зохёолнуудһаа абтаһан хүгжэмэй болон дуунуудай ехэ концерт үгтөө. Концертын гүйсэдхэлгэдэ Москваһаа ерэһэн бүлэг артистнууд, СССР-эй композиторнуудай Холбооной квартет — уласхоорондын конкурсын лауреат А. Аренков (нэгэдэхи скрипкэ), С. Приуркин (хоёрдохи скрипкэ), уласхоорондын конкурсын лауреат М. Геллер (альт), И. Хортсман (виолончель) гэгшэд, мүн дуушад хабаадалсаба.

Д. Д. Шостаковичой фортепьянна хүгжэмэй хэдэн зохёолнууд гүйсэдхэгдөө. Мүн «испан дуунууд» гэһэн бүлэгһөө олон гоё һайхан хүгжэмтэй дуунуудые Станиславскиин, Немирович-Данченкын нэрэмжэтэ театрай дуушан И. Исаакова, Евгений Долматовскиин шүлэгүүдһээ абтажа, хүгжэмэй аялгада оруулагдаһан дуунууд болон шог зугаатай романснуудые Москвагай гүрэнэй филармониин дуушан Ю. Белокрынкин гүйсэдхэһэн байна.

Концертын эхилхын урда тээ хүгжэмэй зохёолой эрдэмтэ Людмила Бедрина Дмитрий Дмитриевич Шостаковичой хүгжэмэй зохёолнууд, тэрэнэй ажал ябуулгынь намтар тухай тон һонирхолтойгоор хөөрэжэ, концертдэ хабаадагшадые танилсуулаа.

Улаан-Үдын үргэн ниитэ ажалшад Совет оронойнгоо элитэ композитор Д. Д. Шостаковичтой уулзан, тэрэнэй гоё һайхан дуу хүгжэмэй зохёолнуудые шагнажа баясаһанаа мэдүүлэн, дуу хүгжэмэй гүйсэдхэлгэ бүхэниие нэрьемэ альга ташалгаар үдэшэбэ.

Концертын түгэсхэлдэ КПСС-эй Буряадай обкомой нэгэдэхи секретарь А. У. Модогоев республикынгаа бүхы ажалшадай зүгһөө хүгжэмэй алдарта зохёолшо Дмитрий Дмитриевич Шостаковичто халуун зүрхэнэй баяр хүргэжэ, Буряадай АССР-эй арадай артист гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэ олгохо тухай БурАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ уншажа, үнэмшэлгэ бэшэгые барюулхадань, театр соо сугларагшад бүгэдөөрөө альга ташан угтаба.

— Социалис Буряадай ниислэл хотодо ерээд иимэ һайн һайханаар угтагдан, хүндэлүүлжэ байһандаа баярлан бахархажа байнаб, — гэжэ композитор мэдүүлбэ. — Саашадаа үргэн Эхэ оронойнгоо соёл культурын хүгжэлтэ, һалбаралтада өөрынгөө туһа нэмэри оруулхын түлөө бүхы хүсэ шадабаряа зорюулха байһанаа элирхэйлэн, таанар нүхэдөө найдуулнаб гэжэ хэлэбэ.

Д. ЦЫБЕНОВ.

Зураг дээрэ: композитор Д. Д. Шостакович.

О. МАКСИМОВАЙ фото.

...ТАЖ

...АЙНУУДАЙ ХҮНХИНӨӨН ТАҺАРНАГҮЙ

...жам тала бүхэли зундаа саб сагаан бай...огоoржо захалба.

...ан гасуур болоошье һаа, Борьёогой сов... дээрэ хооһон бэшэ, шэниисэ, зелёнко, ...э ургажа, аймаг соогоо түрүүлэн, ургаса ...һон байна. Харин зэргэлээд байдаг ...хозой полинууд дээрэ хуряамаар та...ной.

...доо байдалые юугээр тайлбарилхаб гэ... газараа һайнаар элдүүрилжэ, эрхим ...хүрэнгэ хэрэглэнэ ха юм. Энэнь өөрын... гасуур жэлдэшье элеэр харуулаа.

...хи отделениин тарьялан Зэдэ станци ...ргын хоёр захаар нэмжынэ. Харгын ур...-6 жатка хабсаргаһан хоёр комбайн ...тамарна. Түрүүшын комбайнай рульда ...торaар хүдэлжэ ябаһан Иван Иванович ...

...делениидэ амяарлан хадамаар таряае ...жа дүүргээд, мүнөө энэ 3-дахи отделе...дохи үдэроо хүдэлжэ байнабди, — гээд ...Синачёв манай асуудалда харюусаба. — ...ходо үлүүлэн дүүргэгдэнэ.

...ртай нэгэ поли дээрэ залуу механиза...ский ажаллана. Хоюулаа хэдэхэн үдэр... гектар хара таряа, шэниисэ амяарлан ...

...7 часһаа һүниин тэн болотор гэхэ гү, ...татар хүдэлнэбди, — гэжэ эдэ механиза...зоэ.

...8 үдэрэй туршада совхозой механиза...гектар, тэрэ тоодо 1465 гектар шэниисэ ...ба.

...хи губээдэ 8 комбайн хойно хойноһоо ...ниисэ сэхэ хуряана. Олон жэлдэ ком...жэ ябаһан Петр Григорьевич Завраж...а гаража, машинаяа бага зэргэ заһа...ингэжэ хэлэбэ:

...15-һаа шэниисэеэ комбайнаар сэхэ ху...и. Машинанууднай бүхыдөө һайса за... ороoһо гоожохогүйгөөр бүтүүлэгдэн...

... үедэ Гавриил Иннокентьевич Полюто...бункер дүүрэжэ, Петропавловкын авто...н Николай Николаевич Зайцев кузовоа ...шьегүй тэрэ дүүрэн ашаа шэниисэ ... центрэй тоог тээшэ табилуулжа ябаа.

Комбайнуудые иигэжэ нэгэ поли дээрэ олоорнь хүдэлгэхэдэ автомашинанууд бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглагдаха болоно бшуу. Жэшээнь, эндэ хүдэлжэ байһан бүлэг комбайнуудһаа гараһан таряае 3 автомашина зөөжэ үрдинэ.

Автомашинануудай кузов мүн лэ ороoһо гоожохогүйгөөр бүтүүлэгдэнхэй.

— Шүүдэрэй хатахалаар лэ, үглөөнэй 8—9 часай багта таряагаа хадажа захалаад, үдэшын 9 час хахад болотор хүдэлнэбди, — гэжэ комбайнер П. Завражный тодорхойлбо. — Энээнһээ орой болотор хүдэлхэдэ, набтараар ургаһан таряае гээлтэгүйгөөр абахань бэрхэтэй.

Совхозой механизаторнууд тарьялан дээрэ гараһан ургасаһаа монсогоршье ороoһо гээнгүйгөөр хуряажа абахые хүсэнэ. Түрүүшын гурбан үдэрэй туршада 340 гектарай тарьян сэхэ хуряагдажа, 1896 центнер шэниисэ абтаа. Тиигэжэ гектарай 5—6 центнер ургаса хуряагдана.

Комбайнуудһаа гараһан тарьян совхозой центрэй тоог дээрэ асарагдажа, тэрэ дороо сэбэрлэгдэнэ. Эндэ хүсэ ехэтэй машинанууд олон.

— Энэ жэлэй тарлан һубадагтай, буртаг үбһэнэй ногоон-эдсэнүүдээр олон байна, — гэжэ тоогые даагша Галина Павловна Волосатова хэлэбэ. — Тиимэһээ ороoһые тэрэ доронь сэбэрлээгүйдэ аргагүй. Заал хэбтээ һаа, халаха, гутаха болоно бшуу.

Тоог дээрэхи ажал хоёр халаанда эмхидхэгдэнхэй. Совхозой хүдэлмэришэдтэ Улаан-Үдын кооперативна техникумэй һурагшад туһална.

Шэнэ ургасын таряае нарин һайнаар сэбэрлэжэ, үрэһэ хүрэнгэдэ хадагалжа захалаа. Эгээн түрүүлэн Онохойн сортын хара тарлан үрэһэндэ хаагдаба. Мүнөө үедэ шэниисэ сэбэрлэгдэжэ, үрэһэндэ хадагалагдана.

Теэд совхоздо шэнэ ургаса хуряаха хүдэлмэри бүхыдөө һайн ябана гэхын аргагүй. Энэ тэрэ дутуу дунда юумэнүүд баһал дайралдана. Жэшээнь, тарьянай тоог дээрэ ороoһо хатааха машина мүнөө хүрэтэр заһабарилагдажа дүүрээдүй байһаар. Энэ жэлдэ таряа хатааха хэрэг гараха байһаниинь элитэ. Мүн хамтын эдеэ хоол бэлдэхэ, халуун эдеэ механизаторнуудай хүдэлжэ байһан газарта абаашажа үгэхэ, гаднаһаа ерэһэн студентнүүдые эдеэлүүлхэ гэхэ мэтэ хүсэд һайнаар эмхидхэгдээгүй байна. Совхозой хүтэлбэрилэгшэд эдэ дутагдалнуудаа усадхажа, шэнэ ургасаяа гээлтэгүйгөөр, түргэнөөр хуряажа абаха бээзэ гэжэ найдагдана.

Б. ГЫЛЫКОВ,
манай тусхай корреспондент.

Улам эршэтэйгээр

ТОРИ. Ниитынгээ адууһа мал үбһэ тэжээлээр хангахын тула совхозой хүдэлмэришэд жэл бүри горитойхон хүдэлмэри хэдэг. Байгша оной хабар луговодуудынь һубаг ханаабуудаа шэнэдхэн заһабарилжа, уһалагдадаг сабшалангаа нилээд үргэдхэһэн юм. Энээнэйнь ашаар совхоз дотөрнь зуу гаран гектар сабшалан хоёр-гурба дахин үндалуулагдаһан байна.

Ногооной сэсэглэжэ, хүсэд эдеэшээгүй байха үеэр тус ажахы үбһэ хуряалгынгаа техникэ бэлэн болгоод, ажаллаха газартань абаашажа, бултыень хүдэлмэри дээрэнь туршажа үзэһэн юм. Уданшьегүй үбһэшэдэйнь звенонуудта түсэб үгтэһэн бэлэй.

Мүнөө Ториин совхоздо үбһэ хуряагшадай 32 оньһожоруулагдамал звено ажаллана. Август һарын һүүлшын мэдээнэй ёһоор дурсагдагша ажахын үбһэшэд 11.860 центнер үбһэ һайн шанартайгаар хуряажа һүрилһэн байна.

Совхоз дотор дэлгэрһэн үбһэшэдэй социалис мүрысөөндэ Хулдаагай отделениин Николай Иванович Первушин, Петр Кузьмич Ермолаев гэгшэдэй хүтэлбэрилдэг оньһожоруулагдамал звеногойхид онсо шалгарна. Эдэнэрнай тус тустаа 1719—1697 центнер һайн шанартай үбһэ сабшажа һүрилөө.

Мүнөө эндэ үбһэ хуряалга улам үргэдэжэ байнхай.

В. БАШАРОВ.

Зэдэ.

БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ УКАЗ

НҮХЭР Д. Д. ШОСТАКОВИЧТО БУРЯАДАЙ АССР-эй АРАДАЙ АРТИСТЫН ХҮНДЭТЭ НЭРЭ ЗЭРГЭ ОЛГОХО ТУХАЙ

Буряадай профессиональна хүгжэмые хүгжөөлгэдэ ехэ туһа нэмэри оруулһанайнь түлөө композитор нүхэр **Шостакович** Дмитрий Дмитриевичтэ Буряадай АССР-эй арадай артистын хүндэтэ нэрэ зэргэ олгохо.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй
Түрүүлэгшэ А. ХАХАЛОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй
Секретарь К. МАСЛОВ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан.
1969 оной августын 23.

...БАРЯА ...ҮЛНЭ

Һүүлэй жэлнүүдтэ Ахын аймaгай ой модоной ажахын хүдэлмэрилэгшэд хүршэ «50 лет Октября», «Улаан Аха» колхозуудта туһаламжа ходо үзүүлнэ.

Аймагай эгээ томо ажахынуудай нэгэн «50 лет Октября» колхозой сабшалан дээрэ ажаллажа байһан Василий Пожемскиин хүтэлбэрилдэг үбһэшэдэй звеногойхид түрүүшынгээ 230 центнер үбһэ һайн шанартайгаар һүрилбэ. Тиихэдэ нүгөөдэ «Улаан-Аха» колхозой Баруун жалгын хадалан дээрэ хүдэлдэг Мэлс Ивановой даадаг бригадынхид 170 центнер үбһэ хуряаба.

П. ЖУЖАЕВ.

СҮҮДХЭДЭЭ 810 ГРАММААР...

Үглөөгүүр наранай һаял улайран гаража байха үеэр һэн. Надежда Григорьевна хашан хулаяа эмээллэжэ, Булагай һү һаалиин гүүртэһээ баруун хойшоо хушууран бэлшэжэ ябаһан тугалнуудайнгаа хойноһоо аалихан бүншүүлэн саашалба. Энэ нүхэрнай Бавасан Ринчиноватай 104 тугал харууһалдаг юм.

Мүнөө жэл хура бороон урда жэлнүүдэйхидэл хаһа сагтаа ороогүй байжа малай бэлшээри шарлажа хаташоо. Хаа ганса хонхосог газарайнь, самагуудайнь эрье ногоорбошье, үдэр бүри малнуудай бэлшэһэндэ халсаршанхай. Эгээл тиимэһээ эндэхи тугалшад мүнөө жэл ехэл шахардуу байдалда оронхой.

— Хүлеэгдээгүй ган гасуур боложо, маанадые нилээд гэнэдхээгээ. Тиибэшье бидэ энэ бэрхэшээлые дабахын тула эрид тэмсэнэбди. Тугалнуудаа үдэрэй халуунда амаруулаад бүхэли һүниндөө холын бэлшээридэ, хадын майлаар, шугы бургааһан соогуур абашаажа мананабди. Тэрэгүйдэ тугалай садахаар ногоотой бэлшээри ойро тойромнай үгы бшуу, — гээд, залуу тугалшан Бавасан Ринчинова хөөрэнэ.

Зүб даа. Иигэжэ оролдосотойгоор харууһалаагүй һаа, даажа абаһан тугалнуудаа ягаад тобиржуулхабши. Зунай бэлшээриин үедэ тугал бүхэнэйнгөө шэгнүүрые сүүдхэдээ 800—900 граммаар нэмээхэбди гэжэ абаһан социалис уялганшье дүүргэгдэхэгүй ха юм.

Энэ гүүртын тугалшад үнгэрһэн июль һарада харууһалжа байһан тугалнуудайнгаа тус бүриин шэгнүүрые дунда зэргээр 810 граммаар нэмээжэ, нилээд амжалта туйлаһан байна.

— Зунай бэлшээридэ нүүжэ ерэһээр мүнөө хүрэтэр тугалнуудтаа талха тарьянай зүйл таһалдуулангүй үгэнэбди. Энэмнай нилээд ехэ туһа болоно ёһотой. Юрэдөө ямаршье бэрхэшээлнүүдэй дайралдабашье, зоригоо мухэнгүй тэмсэжэ, даажа абаһан тугалнуудаа тобиржуулан таргалуулхын тула бүхы хүсэеэ элсүүлэн ажалланабди, — гэжэ Надежда Григорьевна мэдүүлнэ.

Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой Булагай һү һаалиин гүүртэдэхи тугалшад В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойн һайндэрые ажалайнгаа эрхим амжалтаар угтахын түлөө хүсэ шадалаа гамнангүй хүдэлжэ байнхай.

Вл. БАЕНДУЕВ.

Сэлэнгын аймаг.

ТАБАН ЖЭЛЭЙ ТҮРҮҮШҮҮЛ

Жамбал Биликтуевич Санжиев Сэлэнгын аймагай XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой хонин ажалда 10 гаран жэл соо ажаллажа байна. Энэ нүхэр хонин һүрэг харууһалха, эдеэлүүлхэ талаар һайн дүй дүршэлтэй болонхой. Тиигэжэ жэл бүри ажалдаа һайн амжалта туйлана. Байгша ондо зуун эхэ хониной бүриһөөнь 101 хурьга абажа түлжүүлээ. Тиихэдэ хонин бүриһөө дунда зэргээр 3,4 килограмм нооһо хайшалһан байха юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Ж. Б. Санжиев.

Е. ЗАХАРОВАЙ фото.

ПАРТИЙНА СУГЛААНАЙ НҮЛӨ

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

Партийна суглаануудта зүбшэгдэһэн асуудалнууд коммунистнуудай бэелүүлхэ гол зорилгонь болодог ха юм. Партийна суглаан хадаа* партиин эмхинүүдэй эгээл дээдэ орган мүн. Тэрээндэ ямар асуудалнууд шиидхэгдэһэн байнаб — энэнь партийна эхин организациин, бүхы коммунистнуудайнь ажал ябуулгые, ажахын үйлэ хэрэгтэ хэр нүлөөтэйгөөр хүдэлмэреэ эмхидхэжэ байһаниинь тодорхойлон харуулдаг гээшэл.

Мүнөө үедэ партийна эхин организацинууд хамтынгаа суглаануудые саг болзор соонь үнгэргэжэ, үйлэдбэриин шухала асуудалнуудые һайнаар шиидхэдэг болоо, хүтэлбэрилхы үүргэеэ дээшэлүүлнэ. Партийна суглаануудта эмхидхэлэй болон хүмүүжүүлгын асуудалнууд саг үргэлжэдөө харагдажа, социалис мүрысөөнэй дэлисэ улам үргэдэжэ байна. Ажахын болон культурна байгуулалтын асуудалнууд суглаануудта табигдахадаа, партийна эхин организацинуудай энэ хэрэгтэ ямар хүтэлбэрилхы үүргэ дүүргэхэ, коммунистнуудай ямар харюусалгатай уялга бэелүүлхэ байһаниинь хэлсэгдэдэг болонхой.

Энэ талаар Хяагтын аймагай бусад партийна эхин организацинуудта һайн жэшээ харагдана. Табан жэлэй түсэбые бэелүүлхэ хэрэгтэ гол зорилгонуудай табигдажа байхада, энэ асуудал коммунистнуудай хамтын суглаануудта ходоодоо зүбшэгдэжэ, тодорхой хэмжээнүүд хараалагдана. Партийна организацинууд коллектив бүхэнэйнгөө хүсые түсэбтэ даабаринуудаа дүүргэхынь тулада элсүүлжэ байна. һүүлэй жэлнүүдтэ Уставайнгаа эрилтые коммунистнуудай яажа бэелүүлдэг тухай, партиин гэшүүнэй нэрэ хүндые арюун наринаар сахиха, үйлэдбэридэ болон ниитын хэрэгтэ тэдэнэй эдэбхитэйгээр хабаадаха, залуу үетэниие зүбөөр хүмүүжүүлхэ тухай асуудалнууд хамтын суглаануудта саг сагтаа зүбшэгдэнэ.

Жэшээлхэдэ, Хяагтын трикотажна фабрикада залуушуул олоороо хүдэлжэ байдаг. Үйлэдбэридэнь орёо онһон арганууд үргэнөөр хэрэглэгдэнэ. Тиимэһээ түс предприятиин партийна организациин коммунистнууд суглаан дээрээ үйлэдбэридэ хамаатай олон янзын асуудалнуудые шиидхэдэг. Илангаяа залуу хүдэлмэришэдые коммунис ёһо заншалда һургаха, комсомолой организациин хүдэлмэриие һайнаар ударидахын түлөө гол анхаралаа хандуулна. Гансахан энэ жэлдэ партийна суглаануудтань комсомолшуудые зүбөөр хүмүүжүүлхэ тухай, үйлэдбэридэ комсомол-залуушуулай бригада болон халаануудые эмхидхэхэ, ВЛКСМ-эй комитедэй ажалые һайжаруулха тухай асуудалнууд хэдэ дахин харагдаа. Энээнһээ гадна, партийна бюрогой заседаниинуудта залуушуулые коммунис ёһоор хүмүүжүүлхэ асуудал харагдаһан, тодорхой хэмжээнүүд абтаһан байна.

Фабрикын партийна бюродо коммунистнуудай ажал хэрэгтээ түрүү ябажа, коллективэй ажалые зүбөөр ударидахынь тулада үйлэдбэриин участогуудта дүрбэн партийна бүлэг эмхидхэгдэһэн байха юм. Цехүүдэй партийна бүлэгүүдэй тоосоон партбюродо ходоо шагнагдана. Энэ жэлдэ нэрэлгын цехэй түсэбөө ямараар дүүргэдэг тухайнь эндэхи партийна бүлэг тоосоо хээ. Оёдолой цехэй ажалайнгаа бүтээсые яажа дээшэлүүлдэг тушаа тоосоон парторганизациин бюродо шагнагдаа. Гадна партийна бүлэгүүд коммунистнуудай үүргэ, харюусалга тухай тоосожо байдаг.

Партийна суглаануудта экономическа асуудалнууд зүбшэгдэһэн, тиигэхэдээ Саратовай областиин түрүү предприятинуудта хэрэглэгдэдэг онол аргануудые үйлэдбэридэ нэбтэрүүлхэ тухай хэлсэгдэһэн байна. Суглаан дээрэ абтаһан шиидхэбэринүүд хүсэлдөө хүргэгдэжэ, фабрикын 47 хүн эрхим һайн шанартай продукци гүрэндөө тушаадаг болоо.

Аймаг дотор үшөөшье олон партийна эхин организацинууд хүдэлмэреэрээ шалгарна. Олонхи колхоз, совхозуудта партийна суглаанууд саг соогоо үнгэрнэ. Түсхайлхада, Ранжуровай нэрэмжэтэ колхозой партийна эхин организацида (секретаринь нүхэр Максимов) тарялангай ургасые дээшэлүүлхэ, гаразынень үрэжэлтэй болгохо асуудалнууд зүбшэгдэжэ, коммунистнуудай урда тодорхой зорилгонууд табигдана. Колхозой партийна комитедтэнь бригадирнууд, фермые даагшадай тоосоонууд шагнагдана. Январь һараһаа хойшо отделениие эрхилэгшэд нүхэд Родионов, Бурдуковский, главна экономист нүхэр В. Е. Хибхеев гэгшэд парткомдо тоосоо һэн.

Гэхэтэй хамта отделениинүүдэй партийна организацинуудай хүдэлмэриие һайжаруулха талаар ехэ хүдэлмэри эмхидхэгдэдэг болонхой. Парткомой заседаниинуудта парторганизацинуудай секретарьнар тоосоно. Жэшээлхэдэ, колхозой нэгэдэхи отделениин партийна организациин секретарь нүхэр А. Н. Максимов коммунистнуудай һуралсал, партийна хүдэлмэри эмхидхэлгэ тухай асуудалнуудаар парткомдо тоосоо хэһэн байгаа. Колхозой дүрбэн отделениинүүдэй партийна суглаануудта «партиин Уставай ёһо гуримые наринаар сахиха» гэһэн асуудал зүбшэгдэжэ, тэдэ суглаануудыень парткомой гэшүүд үнгэргэһэн байна.

Илангаяа партийна эхин организацинуудай ажалые һайжаруулха тушаа колхозой партийна комитедэй ехэ хүдэлмэри эмхидхэдэг болоһоной ашаар түс колхоз ажахынгаа һалбаринуудые олзо доходтойгоор эрхилдэг болонхой. Зоной дунда социалис мүрысөөн нүлөө ехэтэйгээр эмхидхэгдэнэ. Энэ оной түрүүшын хахадта түс колхоз мяха, һү, нооһо, үндэгэ гүрэндэ худалдалгаар түсэбөө үлүүлэн дүүргэһэн байгаа. Аймагай «Дружба» колхозой, Худэриин совхозой парткомууд партийна эхин организацинуудай суглаануудые бэлэдхэлтэйгээр үнгэргэхэ хэрэгтэнь горитой анхарна.

Гэбэшье аймагай зарим ажахынуудай, предприятинуудай партийна эхин организацинуудта партийна суглаанууд саг болзор соогоо үнгэргэгдэнэгүй. Партиин Уставай ёһоор һара бүридэ суглаануудынь нэгэһээ үсөөн бэшэ зарлагдаха аад, хоёр-гурбан һара соо болодоггүй ябадал гарадаг. Энээн тушаа иимэ жэшээ хараябди. Погранична совхозой Харанхын отделениин партийна организацида жэлэй эхинһээ хойшо оройдоол гурба дахин суглаан зарлагдаа. Коммунистнуудай дунда хэлсэхэ, зүбшэхэ шухала зорилгонуудай байгаашье һаа, тэрээндэ отделениин партийна организациин секретарь нүхэр Корчанов анхарнагүй. Партийна суглаануудые үнгэргэхэдөөшье мууса бэлдэнэ. һүүлшын суглаанай ямараар үнгэрһэниие харахада, тэрээндэ горитой бэлдэгдээгүй, тогтоолнуудынь тодорхойгоор абтаа-

гүй байгаа. Сугл…
далнуудые һайса…
мунистнуудай оро…
дурадхалнуудые х…
гөөр хэлсэгдэһэн…
на организации…
урагшатайгаар нү…
суглаандань һу…
асуудал зүбшэ…
хоёр хүн үгэ хэл…
таһан байгаа.

Тиихэдэ «Зара…
мунист А. Г. Не…
эхин организа…
хүдэлдэг. Эндэ…
нуудта нэгэшье су…
дөөгүй байшоо. Па…
даниинууд нёдо…
раһаа хойшо бол…
Сүхын арһанай…
организацида, Хар…
руулагдаһан нүү…
иимэ байдал ушар…

Эдэ баримтануу…
гэбэл, КПСС-эй…
партийна сугла…
ёһоор үнгэргэхэ…
тийна эхин ор…
секретарьнарта…
бинагүй. Мүн су…
һан шиидхэбэрин…
тые хинан шалг…
анхарал хандуул…
райкомой бюродо…
секретарьнарай т…
шагнагдана.

КПСС-эй XXIII…
хэбэринүүд соо па…
ганизацинуудай…
дүүлхэ тухай онс…
дэһэн гээшэ. Ти…
комитедүүд эмхи…
литическэ хүдэл…
ридэ нүлөө ехэт…
бухы зоной хүсэ…
түсэбые дүүргэхэ…
хэ зэргэтэй.

Р. По…
КПСС-эй обкомой…

ХЭЗЭЭДЭШЬЕ АМЖАЛТАТАЙ

һАЛХИН үглөөнһөө хойшо шангаар үлеэжэ, ногооной үзүүрые эбхэрүүлэн, юундэшьеб даа, далайн долги һануулхадал гэнэ. Сагаатай нютагһаа манай гаража, үлгэн нэлэнхы тайга тээшэ машинаар табилуулан ябахадамнай, нугада олон тоото үбһэшэд холоһоо бархайлдан харагдаба. Нугын дундуур һунаһан харгыгаар табилуулжа, үбһэшэдэй нэгэ звенодо хүрэжэ ерэхэдэмнай, хахад үдэрһөө бага зэргэ үнгэргэхэдэжэ байгаа. Томо гэгшын гурбан ута һүриинүүд элихэнээр харагдана. Тээ наанаханань «Беларусь» трактор таршаганан, бааллагдаһан ногоохон үбһэ монсогойлон бухаллана. Мантай суг һуужа ябаһан Доржо Банзаровай нэрэмжэтэ колхозой агроном нүхэр Аханов хургаараа заажа:

— Манай суута механизатор Балдановай звено гээшэл даа. Энэ хүнтэй танилсабалтнай болохо байгаа. Ошохомнай гү?—гэжэ дурадхаба.

Суута механизатор гэһэн үгэ дуулахадаа, уулзангүй гарагдажа болобогүй. Машинаяа харгы дээрэ орхижо, тээ урдаханаа ябаһан трактор тээшэ агрономой гараараа зангажа дуудахадань, нюдэндөө шэлтэй, хирбэгэр хара һахалтай, нюргаар үндэршэг хүн урдаһаамнай ерэжэ, ажалша шэрүүн гараараа манай гарые барижа амаршалха зуураа:

— Звеное даагша Балданов гээшэб,—гээд урихханаар энеэбхилэн байхадань, энэ хүн наһан соогоо пилээдгүйхэн юумэ үзээһэн гэжэ тухайлхаар һэн. Нүхэр Балданов тухай һайшаалтай һайхан үгэ хэлэнгүй гарахын аргагүй. Юуб гэхэдэ, энэ нүхэрнай гушан долоон жэлэй туршада таһалгарлагүй механизатораар хүдэлжэ байнхай. Энэ үе соо тэрэнэй туйлаһан туйлалта тон ехэ ааб даа. Эгээн дүй дүршэлтэй механизатор гэжэ колхоз соогоо үниинэй суурханхай юм. Бухалай хажууда зэргэлэн һуужа, һонин тухайгаа хужарлан хөөрэлдэжэ эхилээ бэлэйбди. Нүхэр Балданов ажалша бэрхэ, хүхюутэй зугаатай хүн байшоо.

— Миниитнай мүнөөдөө туйлажархиһан туйлалташ гэжэ юун байхаб даа. Жиирээр хүдэлэгдөөд лэ ябагдадаг даа,—гэжэ тэрэ хэлээд, колхозой агрономой урдаһаа хаража зүбшөөл һураһандал, толгойгоо дохилзуулаад абаа һэн.

Лубсан-Дабаа Базаржапович гансахан механизаторшье бэшэ, мүн эрхим һайн луговод гэжэ үни хэнэй алдаршанхай. Энээниие гэршэлхын түлөө нэгэ иимэхэн баримта абажа харая. Тэрэнэй звенодо хамта 5 хүн тоологдоно. Жэлһээ жэлдэ утэгжүүлгэ, уһалуури алдуурингүй хэжэ байдаг дээрэһээ шэмэтэй һайхан үбһэ ногоо хуряажа абадаг байха юм. Нёдондо жэл гектарай дунда зэргээр 12,5 центнер үбһэ хуряажа абаһан. Зарим газарһаа гектарай 15 центнер гараа. Тэрэнэй даадаг звеногой бэрхэ луговод Хандажап Шаракцинов арадай ажахын туйлалтануудай Бүхэсоюзна выставкэдэ үнгэрэгшэ жэлдэ ошоһон байха юм. Яагаад иимэ үндэр амжалта туйлагдааб. Энэ асуудалда харюусахань тиимэшье бэрхэшээлтэй бэшэ. Юуб гэхэдэ, нүхэр Балдановай звено мүнөө түхэреэн жэлэй туршада сабшалангаа һайжаруулха талаар горитойхон хүдэлмэри ябуулдаг. Муу ургасатай газартань наг шэбхэ ехээр гаргадаг, хабар, зунай сагта гурба-дүрбэ дахин уһалуури хэдэг байһан юм. Энэ жэлдэшье яһала һайн хүдэлмэри ябуулагдаа, эртэ хабарһаа эхилжэ, зунай түлэг халуун болотор дүрбэ дахин добо газарай сабшалан уһалагдаһан байна. Урданайхиһаа холо үлүү наг шэбхэ сабшалан дээрэ гаргагдаа. Эгээл энээн дээрээ болоно, хадын ган гасуур жэлэй болоошье һаа, гектарай дунда зэргээр 12 центнер үбһэн абтана. Звено бүхэн хоорондоо мүрысэнэ. Үбһөө доогуур сабшажа, гээлтэгүйгөөр түргэн сагай болзор соо абахын түлөө үдэрһөө үдэртэ үсэд нэтэрүүгээр ажаллана. Лубсан-Дабаа Базаржапович үндэр наһатай болоошье һаа, абаһан уялгаа дүүргэхын түлөө эрмэмтэйгээр хүдэлжэ байнхай. Тэрэ гэр бүлэтэеэ хамта үбһэндэ гараа. Һамганиинь эдеэ бэлдэдэг, хоёр хүбүүдынь һүри хаялсадаг байна.

Үглөөнһөө хойшо шанга һалхинда туугдан, үүлэд урагшаа урдан үнгэржэ, ульһатай дулаан наранай элшэ туяае бүрэлхэеэ болинхой. Хурса туяань нюдэ һаргаана. Сабшалан дээрэ тракторай аялга таһалданагүй. Үдэшэ болотор хэхэ ажалынь ехэ. Колхозой суута механизатор өөрөө үбһөө сабшадаг, тармадаг, бухаллаад, һүридэ обоо обоогоор түлхижэ абаашадаг юм. Тиигээд үлэһэн хогоо дахин тармадаг гуримтай.

Хүдэр шамбан хүбүүдэй ехэ ехээр үбһэ асалжа, үндэр гэгшын сомоо дээрэ хаяхань харагдана. Балданов Сергей Балданов Сэнгэ хоёр илангаяа оролдосотой хүдэлнэ. Сергей энэ жэл арбан класс дүүргээд, һайн дураараа колхоздоо хүдэлхөөр үлэнхэй. Тиихэдэ Сэнгэ һаяхан сэрэгэйнгээ алба дүүргэжэ ерээд, түрэл колхоздоо туһалжа байнхай. Гадна Хяагтын индустриальна техникумэй студент Дамба Очиров, тракторист Санжа Шойбсонов гэгшэд мүн лэ үбһэ хуряалгада эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Энэ дүн урданайхиһаа һураггүй оройтожо үбһэндөө ороо.

— Ган гасуур жэлэй болохыень урдишалан яашье тайлбарилан мэдэхын аргагүй. Тиимэһээ хэзээдэшье һайнаар хүдэлхэ гээшэ манай нангин уялга болоно,—гэжэ унихан коммунист Лубсан-Дабаа Базаржапович хэлээ һэн. Эгээл иимэһээ тэрэнэй жэлһээ жэлдэ үндэр амжалта туйладаг байһаниинь оройдоошье гайхалгүй.

Зэдын аймагай «Мир» колхоз үбһэ хуряалгаар муу бэшэ байдалтай. Эндэхи колхознигууд үнихэнэй үбһэндөө оронхой. Отделени бүхэндэнь үбһэнэйнь гараса адли гэхын аргагүй. Хоёрдохи отделениидэнь үбһэ хуряалгын ябаса илангаяа һайн. Отделениие даагшаар Дамба-Сүрэн Норбоевич хүдэлдэг. Эртээнһээ эхилжэ үбһэндөө түгэс бэлэдхэл хэһэн. Августын 18-най мэдээгээр түс отделени 6 мянган центнер үбһэ бэлдээ. Айл бүхэн нэгэ нэгэ гектар намаг болдогтой газарай үбһэ сабшана. Үбһэнэй гараса муу бэшэ. Дунда зэргээр гектарай 11—12 центнер үбһэн гарана. Утэгжүүлгэ, уһалуури һайнаар хэгдэнхэй. Хамта эндэ 200 гектар газар һайнаар наг шэбхээр утэгжүүлэгдэнхэй байһан. 100 гектар намаг газар хатаагдаад, утэгжүүлгэ хэгдэһэн дээрэһээ, һайн ургаса үгөө.

Гүүртэ, отара бүхэн өөһэдөө малдаа үбһөө бэлдэдэг. Малшад Д. Банзаракцаев, С. Цымпилов, Н. Герасимов, Ч. Гармаев гэгшэд түс тустаа 300 центнер үбһэ бэлдээд байна. Үбһэниинь ногоон зандаа абтана. Тиихэдэ гурбадахи отделениин колхозникууд баһал һайнаар үбһэ хуряалгадаа ябажа байна. Отделениие даагша В. Первушин арбан табан хүнһөө бүридэһэн залуушуулай звено шударгы һайнаар хүдэлнэ. 2 мянган центнер үбһэ тэдэнэр бэлдэнхэй. Гадна малшад Д. Жаркой, Н. Третьяков гэгшэдэй звенонууд муу бэшээр ажаллана.

Ц. ХАМАЕВ,
манай тусхай корр.

Зэдын аймаг.

Приморийн хизаарай ажахынууд жэл бүри рисэй тарилга ехэ болгоно. Хизаар дотороо эгээл томо ажахынуудай нэгэн болохо Сантхезскэ совхоз энэ жэлдэ рисэй талмай 400 гектараар нэмээгээ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: рисэй талмай уһалха бүлүүр станци.

ТАСС-ай фотохронико.

ОЛОНОЙ НЭГЭН

Тиимэшье үни болоогүйл шэнги. 1939 он һэн. Тамчада Сэлэнгын хүдөө ажахын техникум дүүргээд, Үзөөн нютагаа бусажа ерээбэ.

Тиигэхэ үедэ манай Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ Батожаргал Бадмаевай Бурят-Монголой АССР-эй делегацида оролсожо, Москва ошожо ерэһэнһээнь хойшо хэдэн жэл үнгэрөөд байба. Тэрэ үедэ СССР-эй Верховно Совэдэй депутадаар Агын округһоо һунгагдаһан, Ленинэй ордентой, бүгэдэндэ мэдээжэ, хүндэтэй хүн болоһон байгаа. Хэды тиимэшье һаа, тон юрын, урин зулагы абари зантай хаданъ Б-Ж. Бадмаевһаа биднэр ехэ гайхадаггүй һэмди. Правлениидэшье, гэртэньшье ородог, ниислэл хото Москва тухай, гүрэн түрын дээдын зургаанай хуралдаан тухай асуудаг, һонирходог һэмди, миин юрын ажабайдал тухайдаашье ярилдадаг бэлэйбди.

Нэгэ уулзахадаа Батожаргал Бадмаевич нэгэ иимэ фото-зураг харуулаа агша бэлэй. Тэрэнь Батожаргал Бадмаевай Бурят-Монголой АССР-эй делегацида оролсожо, Москва ошоод, парти, правительствын хүтэлбэрилэгшэдтэй уулзаһан, тэндэ үгэ хэлэһэн. ажахы болон соёл болбосоролдоо республикынгаа туйлаһан амжалтанууд тухайда рапорт барюулһыень харуулһан зураг һэн. Тэрэ фотонь мүнөөшье болотор намда хадагалаатай байдаг. Тэрэнэй доронь иигэжэ бэшээтэй: «Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Бадмаев нүхэр Сталинда рапорт барюулжа байна».

Иигэжэ манай колхозые байгуулагшадай нэгэн Батожаргал Бадмаевай габьяата ажал хэрэгүүдэйнь нэгэ хубинь эндэ харуулагдаа һэн.

Үгытэй шадалтай айлда түрэһэн туладаа Батожаргал Бадмаев багадаа ехээр зобоһон хүн. Үргэн Онноной хойто бэеэр, үндэр Алханын эбэрээр гү, али түргэн урасхаалта Элээ голой бэлшэрээр һуудаг зон баяд, ноёдой, ламанарай дабхар дарлалта мүлжэлгэдэ зобожо туйлижа байһан гэшэ ааб даа. Олониитэ арад зон үдэрһөө үдэртэ хүсөөг хилээмэеэ бэдэржэ, үргэлжэ хүнэй ажал хэдэг байгаал. Тэдэнэй дунда Батожаргал хүбүүншье ябалсадаг бэлэйл.

Арюудхамал һалхи асарһан Агууехэ Октябрь мандажа, арад зониие шэнэ байдалда оруулаа һэн. Энэ делегацида Батожаргал Бадмаевичтай суггаа ябалсаһан Буряадай ахамад зохёолшодой нэгэн Хоца Намсараев Москвада ябахадаа иигэжэ дуулаа бэлэй.

Урда сагта
Орхимжото лама
Оргойто бөөгэй
Хэсэ хэнгэрэг
Зэдэлэн байһан
Зэрлиг дайдада
Тракторай дуун,
Таряанай долгин
Эбхэрэн ерээ.

Шэнэ байдалай эхин. Бүри 1931 ондо Улаан-Заргантай гэжэ нютагта «Улаан сэрэг» гэжэ колхоз тогтоогдоо һэн. Мүн Тарбагатайда «Улаан одон» гэжэ артель байгуулагдаба. Эдэ хоёр колхозуудые эмхидхэгшэдэй нэгэн Батожаргал Бадмаев юм.

Хоёр жэл болоод байхада, эдэ ажахынууд нэгэдэжэ, Ворошиловай нэрэмжэтэ колхоз болоо һэн. Мал ажал хүгжөөхэ хэрэгтээ ехэ амжалта туйлаһанайнгаа түлөө Батожаргал Бадмаев Эхэ оронойнгоо дээдэ хайра болохо Ленинэй орденоор шагнагдаа һэн.

Колхозно байгуулалтын бэрхэ ударидагшадай нэгэн байһанайнгаа түлөө Батожаргал Бадмаев 1937 ондо СССР-эй Верховно Совэдэй депутадаар һунгагдаа бэлэй. Энэ шадамар бэрхэ хүтэлбэрилэгшын ударидалга доро үзөөнэйхид ажал хэрэгтээ ехэ амжалта туйладаг, колхозынь түрүү зэргэдэ ябадаг байба. Эдэ бүгэдэнэйнгөө түлөө Ворошиловай нэрэмжэтэ колхоз 1939 ондо Бүхэсоюзна хүдөө ажахын выставкэдэ хабаадагшаар баталагдаа бэлэй. Тиигэжэ выставкомһоо ашаанай автомашинаар колхоз шагнагдаа һэн. Тэрэнь колхозой тон түрүүшын автомашина байгаа бэлэй.

Анханда үгытэй ядуу шадалтай ябаһан Батожаргал Бадмаев ажал хэрэгтээ, ажабайдалдаа амжалта туйлажа, баярлаха, жаргахыешье үзэһэн. «Партиин, гүрэнэй, хүн зонойнгоо тэдхэмжэ дэмжэлгын ашаар хүнэй хүбүүдэй ябадаг газараар ябагдаа, юумэ үзэгдөө гээшэ» гэжэ Москвада болоһон Илалтын парадта ошожо ерэһэнэйнгээ һүүлээр хөөрөө агша һэн. Арбаад

жэлдэ Совет гүрэнэй … гаанда арадай этиг… путат ябаа.

Эсэгэ ороноо хам…
ехэ дайнай хатуу ша…
тэ Батожаргал Бад…
бэрилдэг колхоз да…
ха хэрэгтэ өөрынгөө х…
риие оруулалсаһан с…
хозһоонь эрхим хүбүү…
до мордоо һэн. Да…
өөрыньшье хүбүүн э…
ошолсоо бэлэй. Москв…
лоһон шэрүүн хатуу…
даануудта хабаадалса…

Бүхы хүбүүдэй эз…
тэл адли Бадмаевтан…
ри хүбүүнһээ бэшэг…
жэл байдаг һааб даа.
Дайнай шэрүүн хатуу…
гэжэ бии. Үзөөн н…
нуудта ерэжэ эхилһэ…
саарһан нэгэтэ Бад…
бүлэдэ үдэшын бор…
ороо бэлэйл. Иигэжэ х…
дахадаа, аргагүй хү…
Теэд үй гашуудал…
болохогүй. «Эрэ хүн…
заартые багтааха ё…
ёһоор бэеэ бариха б…
һэн. Үйдхар гашууд…
болгохо гэһэн гурим…
даг болоо. Колхозойн…
рэг улам шангадхаха,…
мэеэ фронтдо, бүхы…
тада» зорюулха гэ…
үзөөнэйхид хүдэлдэг…
үедэ колхоздонь эхэн…
бүүд лэ хүдэлжэ ба…
дэниие зоригжуулха,…
хүдэлгэхэ хэрэгтэй…
шадабаритай, анхара…
бэрилэгшэдэй нэгэн…
Бадмаев байһан юм.…
шахуу айл бүхэндэ со…
бан самсаалтай бэш…
байха. һайншье, муу…
асарха. Эдэ бүгэдэн…
шэмнай ехэ анхара…
байдаг һэн гээд мүнө…
хэлсэдэг юм.

Колхозно байгуула…
тэй хүтэлбэрилэгшэдэ…
тожаргал Бадмаев н…
байлдаануудай хату…
жэлнүүдэй үедэ арте…
хые бэхижүүлэлсэ…
рээлсээ һэн. Дайнай…
жэлнүүдтэшье колхоз…
шээр хүдэлөө.

Мүнөө Батожарга…
пенсидэ гаранхай. …
нютагайнгаа колхозу…
залуу үетэндэ тэрэ…
тухайда һонирхолто…
даг, залуушуулые ах…
ажалай һайн һайхан…
лаар хүмүүжүүлхэ х…
туһа хүргэжэ байдаг.

Д. Г…

Агын округ,
Үзөөн нютаг.

ТҮРҮҮШҮҮЛЭЙ СЛЁТ

Һаяхан Эрхирэгэй совхозой нэгэдэхи отделениин Онохой-Шэбэр гэжэ үзэсхэлэн гоё газарта коммунис ажалай ударнигуудай слёт болобо.

Түс ажахыда мүнөө коммунис ажалай 112 ударник тоологдоно. Эдэнэй олонхинь хонин ажалай, һү һаалиин гүүртэнүүдэй түрүүшүүл юм. Жэшээлбэл, совхозой түрүү хонишодой нэгэн Белоковай хүтэлбэрилдэг отара «Коммунис ажалай коллектив» гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэнхэй. Тиихэдэ Ацагадай отделениин 5-дахи, Арбижалай отделениин 2-дохи һү һаалиин гүүртэнүүдэй һаалишад, малшад, мүн Цырен-Дулма Дармаевагай даадаг отарада ажалладаг хонишод коммунис ажалай нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө бүхы хүсөө хэрэглэжэ байна.

Слёт дээрэ үгэ хэлэһэн һү һаалиин 4-дэхи гүүртэ даагша Н. В. Чумаков, коммунис ажалай ударнигууд: овоо ургуулагша Ангабда Гаврилова, автомашинын жолоошон Дашиев гэгшэд коммунис ажалай ударнигуудай жэл бүри олошоржо байһые онсолон тэмдэглээд, саашадаа горитойхон амжалта туйлаха байһанаа мэдүүлээ. һүүлээрнь жэлэй түрүүшын хахадта һаалишадайнь туйлаһан амжалтанууд сэгнэлэгдэжэ, түрүү һуури эзэлһэн һаалишад Рыгзема Дабаева, Аюша Цыренова гэгшэдтэ 50—50 түхэриг мүнгэн шан барюулагдаа. Тиихэдэ һү зөөдэг автомашинын жолоошон Цырен Базаров, овоо ургуулагшад Пушкарева, Иванова, Гилязова, һаалишад Ц-Д. Жамсаева, механизатор Цыретор Шоймполов гэгшэдтэ Коммунис ажалай ударнигай нэрэ зэргэ олгогдоод, энгэрэй тэмдэг барюулагдаба.

Удаань эндэ суглараһшадта Онохойн модоной комбинадай уран һайханай бүлгэмэйхид һонирхолтой концерт харуулһан байна. Иигэжэ Эрхирэгэй совхозой түрүүшүүл коммунис ажалай ударнигуудай слёдые баяр ёһололой оршон байдалда үнгэргөө.

Г. БАЗАРЖАПОВ.

Загарай.

Н. К. КРУПСКАЯ

ЛЕНИН ТУХАЙ ДУРАСХААЛ

...саша гараад, Краковта ... Владимир Ильич со... байгуулха хэрэгтэ хабаа... статья бэшээ һэн. «Тех... ...уехэ илалтануудай нэ... статья соо хүнэй ухаа... ...н техникын шэнэ зүйл... ...иализм болон социа... ...эй амар үүргэ дүүргэхэ ...дэнэ. Капитализмын ...нзын техникэ үсөөхэн ...нэрнүүдые улам бая... ...дэлмэришэдэй байда... ...муудхажа. тэдэнние ...дадалда хүргэнэ. Харин ...н шэнэ техникын ашаар ...дэй хүдэлмэриин үдэ... ...шэнь 7 час болотор ...т олдохо. Фабрика бо... ...муудай зайн галаар ...болоходонь, олон мил... ...лмэришэдэй амилдаг ...унаар болон тооһонһоо ..., бузагай муухай ...уд һаруул сэбэр ла... ...болгогдохо юм. Хү... ...дта электричествын ...«гэрэй хара барлаг» ...бүхы наһанайнгаа дүр... ...хубинень хэншүү. ...рэһэн кухни соо үн... ...лихо гэжэ бэшээ һэн. ...нда хабаатай эдэ мэ... ...уудые Ильичэй бүри ...революциин урда тээ нягтаар бодомжолжо үзэһэниинь хожомынь ехэ туһатай байһан юм.

1913 оной февралиин хахадта Краковта ЦК-гай гэшүүдэй зүблөөн болобо. Манай депутадууд ерээ, мүн Сталин ерэбэ. Тэрэ Таммерфорско конференцидэ Стокгольм ба Лондондо болоһон съезднүүдтэ хабаадалсаһан тулань Ильич Сталиниие мэдэхэ байгаа. Энэ удаа Ильич национальна асуудалаар Сталинтай удаан хөөрэлдэһэн, тус асуудалаар үнэн сэдьхэлһээ һонирхожо, тэрэниие зүбөөр ойлгодог хүнтэй уулзабаб гэжэ баярлаһан юм.

Энээнэй урда тээ Сталин Венэдэ хоёр һара соо национальна асуудал шэнжэлһэн, тэндэ байһан манай хүнүүдтэй, Бухаринтай, Трояновскитой танилсаһан байгаа. Зүблөөнэй һүүлээр Ильич Сталин тухай Горькидо ингэжэ бэшээ бэлэй. «Манда нэгэ гайхалтай һайн грузин Австриин болон хамаг бусад материалнуудые суглуулаад. «Просвещенидэ» хэблүүлхээр ехэ статья бэлдэжэ байна...»

Зун болоходо манайхин, мүн Зиновьевтон, Багоцкитон Закопане хотоһоо 7 модоной газарта байдаг Поронин гэжэ һууриин нүүжэ ошоо һэмди. Татра хадын бооридо, далайн нюрууһаа 700 метр үндэртэ оршодог энэ нютагта хододоо манатай байжа, жэжэхэн бороон һабиинажа байдагшье һаань, агаарынь жэгтэй һонор, заримдаа хада уула гоёор харагдажа байдаг бэлэй. Ильич хадаар зайха ехэ дуратай һэн. Харин бинь ябажа шадахагүй, бэемни улам муудажа, Кохерто операци хүүлхэеэ Берн ошохыем Ильич баадхаба. Гурбан долоо хоног шахуу больницада хэбтэбэб. Ильич үдын урда минии хажууда һуудаг, харин үдэһөө хойшо библиотекэ ошожо, базедовэ үбшэн тушаа номуудые уншадаг байба.

Мүн минии больницада хэбтэхэ үедэ Ильич Цюрих, Женевэ, Лозанна ошожо, национальна асуудалаар рефераудуудые уншаһан байба.

Сентябриин 22—октябриин 1-дэ Порониндо партийна конференци боложо, манай газетэнүүд болон саашанхи зорилгонууд тухай асуудал зүбшэгдөө һэн.

Конференциин боложо байтар Инесса Арманд хүрэжэ ерэбэ. 1912 оной сентябрьда тушаагдаһан Инессын бэень ехээр муудабашье тэрэ урдынхидаал дорюун, абьяастай бэрхэ зандаа байгаа.

Зүблөөндэ 22 хүн хабаадаа һэн. Лондондо болоһон V съездһээ хойшо 6 жэл үнгэржэ, олон юумэнэй хубилһан тула удаадахи партийна съезд зарлаха тухай асуудал хэлсэгдэбэ. Мүн стачканууд тухай, бүгэдэ нитын политическэ забастовкодо бэлэдхэхэ тухай, помещигүүдэй газарые гүрэнэй мэдэлдэ оруулха, мүн 8 часай хүдэлмэриин үдэр тухай асуудалнууд хэлсэгдэбэ. Владимир Ильичэй үзэлые сүм дагаһан шухала шиидхэбэри национальна асуудалаар абтаба.

Намартаа бидэнэр Инессэтэй бүри дүтэ хани болобобди. Тэрэ хэзээшье уйдадаггүй, хүхюу зантай тула хүнүүдые бэедээ татадаг байгаа. Хүдэлмэришэн эхэнэрнүүдэй дунда нэбтэрүүлгын хүдэлмэри ехээр ябуулдаг болохо, тэдэндэ зорюулһан тусхай журнал Питертэ гаргадаг болохо шухала гэжэ Инесса тон халуунаар идхадаг байба. Тиин Ильич энээн тухай Анна Ильиничнада бэшэжэ, уданшьегүй, 1914 оной мартын 8-да, Питертэ «Работницын» түрүүшын номер гараа бэлэй. Энээндэ Инесса, Сталь, Лилина болон би статьянуудые бэшэдэг һэмди. 7 номер гараад, Венэдэ болохо эхэнэрнүүдэй социалис конгрессдэ зорюулһан 8-дахи номер бэлэдхэхэ гэжэ байтарнай, дайн эхилшэһэн юм.

Августын 7-ой үдэр Поронинной жандармын вахмистр буу бариһан нютагай нэгэ таряашаниие гэршэ болгожо дахуулаад, нэгжүүл хэхэеэ манай дачада ерэбэ. Владимир Ильичые һэжэглэһэн мэдүүлгэ тэдээндэ ороһон байгаа бшуу. Тиигээд Ильич богонихон саг соо түрмэдэ һууһан юм. Би үдэр бүхэндэ уулзадаг байгааб. Түрмэдэ хэд юудгэй хамта һуужа байһанаа Ильич хөөрэхэ. Паспорт шэнэлхэ болзороо үнгэргэһэнэй түлөө, алба татари саг соонь оруулаагүй гү, али ямар нэгэ жэжэ юумэнэй түлөө тэндэхи олон таряашад һуулгагдаһан байба. Ильич тэдээндэ элдэб мэдүүлгэ бариходонь туһалдаг, зүбшэл үгэдэг бэлэй.

Хэдэн танил хүнүүдэй ябуулга хэһэнэйнь ашаар августын 19-дэ Владимир Ильич табигдажа, Порониндо саашадаа байха аргагүй болоһон тула Швейцари зорибобди.

Сентябриин 5-да Швейцариин хилэ дабажа, Берн хото оробобди. Тэндэ ошоһоноймнай үглөөдэр Берндэ байһан бүхы большевигүүд,—Шкловский, Сафаровууд, Дүүмын депутат Самойлов, Гоберман болон бусад ой соо зүблөө зарлажа, боложо байгаа үйлэ хэрэгүүд тушаа юун гэжэ һанажа, бодожо байһан тухайгаа Ильич тэрээн дээрэ хэлэһэн байна. Зүбшэн хэлсэлгын һүүлээр шиидхэбэри абтажа, боложо байгаа дайн хадаа дээрмэдэлгын шанартай империалис дайн гэжэ тодорхойлолто үгтэһэн, мүн сэрэгэй урьһаламжые һайшаан дуугаа үгэһэн II интернационалай вождьнор пролетариадта урбагшад гээшэ гэһэн шиидхэбэри абтаба. Польшо, Украина болон Россин бусад олон арадуудые дарлажа байһан хаанта хархис засагай, тэрэнэй сэрэгэй дайнда диилдээ һаань, хүдэлмэришэдтэ, бүхы ажалша арадуудта һайн байгаа гэжэ тэрэ шиидхэбэри соо хэлэгдэбэ.

«Оппортунизмда диилдэһэн II Интернационал хосороо»,— гэжэ Владимир Ильич хэлэдэг һэн. Оппортунизмһаа сэбэрлэгдэһэн шэнэ, III Интернационал эмхидхэхэ хэрэгтэй болобо. Теэд ямар хүсэндэ түшэглэхэ гээшэб?

Ородой социал-демокрадуудһаа гадна гансал сербскэ социал-демокрадууд сэрэгэй урьһаламжые дэмжээгүй байгаа юм. Сербын парламентда эдэнэр оройдоо хоёрхон хүн бэлэй. Германида дайнай эхиндэ сэрэгэй урьһаламжые бүгэдэ дэмжэһэн байгаа. Гэбэшье бүри сентябриин 10-да Карл Либкнехт, Ф. Меринг, Роза Люксембург болон Клара Цеткин гэгшэд немец социал-демокрадуудай олонхидой һанамжые буруушааһан мэдүүлгэ тунхаглаһан юм.

Дайнай эхилһээр хоёр һара хахад үнгэрөөд байхада, Ильич саашанхи тэмсэлэй тодо хараа шугамтай болоод байба. Ильич Берндэ ерэһэн хойноо «Карл Маркс» гэжэ статья бэшэжэ эхилбэ. Философиин материализм болон диалектикэ тухай бүлэгүүдые бэшэхын тулада Ильич Гегель болон бусад философуудай номые дахяад шудалжа ороо һэн.

Тиигэжэ Ильичэй хэжэ байгаа тэмсэл болон һуралсал, мүн һуралсал ба научна хүдэлмэринь хоорондоо хододоо тон нягта холбоотой байдаг бэлэй.

Сентябриин 5—8-да Циммервальд гэжэ газарта зүүнэй үзэлтэ социал-демокрадуудай уласхоорондын конференци зарлагдаба. Тэндэ 11 оронһоо хамта 38 хүн хабаадалсаба.

Владимир Ильич тиишэ урид ошожо, сентябриин 4-дэ дайнай шэнжэ шанар тухай, тактика тухай элидхэл үсөөхэн хүнүүдтэ хэһэн байна. Манифест тухай асуудалаар арсалдаан боложо, зүүнэй үзэлтэн манифестын өөһэдын проект дурадхаа. Гэбэшье олонхиин дуугаар зүүнэй үзэлтэнэй проект орхигдожо, балар удхатай, дайшалхы шанар муутай манифест абтаа һэн. Энэшье хадаа хүрөө. Юундэб гэхэдэ, оппортунистнуудтай хэгдэхэ тэмсэлдэ түрүүшын алхам боложо үгэбэ гэжэ Ильич сэгнэһэн байна.

1916 оной январьда Владимир Ильич империализм тухай ном бэшэжэ эхилбэ. Энэ асуудал айхабтар шухала удха шанартай гэжэ тоолодог байгаа. Юундэб гэхэдэ, империализмые экономическа болон политическэ талаар шэнжэлжэ ойлгонгүйгөөр боложо байгаа дайе зүбөөр сэгнэхын аргагүй бэлэй. Цюрихэй библиотекэдэ хүдэлхын тулада бидэ тэндэ нүүжэ ошоо һэмди. Ильич июль болотор номоо бэшэжэ дүүргэбэ.

1916 оной апрелиин 24—30-да II Циммервальдска (Кинтальска) конференци зарлагдажа, тэрээн дээрэ Уласхоорондын социалис бюро эрид буруушаагдаһан, эб найрамдал тухай шиидхэбэри абтаһан юм. Бата бэхи эб найрамдал капитализмын үедэ тогтоохын аргагүй. Амгалан тайбан байдал тогтонижоруулхын тулада социализмын түлөө тэмсэхэ шухала гэжэ тэрэ шиидхэбэри соо хэлэгдэнхэй.

1916 оной намар, 1917 оной эхиндэ Ильич айхабтар шуналтайгаар теоретическэ хүдэлмэри хээ һэн. Энээнэйнгээ хажуугаар зүб тактическа хараа шугам бодомжолхо тон шухала гэжэ тоолодог байгаа. II Интернационалтай, Уласхоорондын социалис бюротой холбоогүй болохо, Каутский болон К°-тэй ямаршье холбоогүй божо, Циммервальдда сугларагша зүүнэй үзэлтэндэ түшэглэн, III Интернационал байгуулха шухала гэдэг һэн. Россида Чхеидзе болон Скобелевһоо дары һалаха хэрэгтэй байгаа. Революци улам ойртожо байна гэжэ Ильич үнэн зүрхэнһөө этигэжэ байба.

(Үргэлжэлэлынь хожом гараха).

(АПН).

...ско-Казанска түмэр харгын Москва-Сортировочная ...социалис мүрысөөнэй түүхэдэ оронхой юм. 1919 он... ...үнгэргэгдэһэн коммунис субботнигые В. И. Ленин ...үүсхэл» гэжэ нэрлээ һэн. 1958 ондо депогой коллек... ...унис ажалай түлөө бүхэсоюзна хүдэлөөнэй үүсхэг... ...һэн.

...Г ДЭЭРЭ: 1919 ондо эндэ түрүүшын коммунис суб... ...үнгэргэгдэһэн газарта.

ТАСС-ай фото.

СОЦИАЛИС ОРОНУУДТА

БОЛГАРИ

СОФИ. Болгариин радиоэлектронно промышленностиин түрүүшын предприяти—һула тогоор хүдэлдэг аппаратурын завод хорин жэлэй урда тээ байгуулагдаһан юм. Мүнөө радиоэлектронно машина бүтээлгын 36 завод орон дотор бии. Телевизорнүүд, радиоприёмнигууд, ультракоротковолново радиостанцинууд, радиолакоционно аппаратура, автомат телефонно станцинууд, телефонно аппаратура гэхэ мэтэ бүтээгдэдэг. Радио ба электроникын талаар техническэ дэбжэлтэ хангаха асуудалнуудые гурбан научно-шэнжэлэлгын институт, хэдэн лаборатори шэнжэлэн шиидхэдэг юм.

Болгарида радиоэлектронно промышленностиие хүгжөөлгэдэ Советскэ Союзай туһаламжа ехэ үүргэ дүүргээ. Совет проектнүүдээр Болгариин олон завод баригдаһан байха юм. Мүнөө совет мэргэжэлтэдэй хабаадалгатайгаар Велико Тырново, Варна болон Стара-Загорто радиотехническэ заводууд, электронно түхеэрэлгэнүүдэй заводууд баригдажа байнхай.

ПОЛЬШО

ВАРШАВА. Урданай памятнигуудай ба эртэ урдын архитектурын город бологшо Краков улам үргэдэн ехэ боложо байнхай. 40.000 хүнэй ажаһууха байрын шэнэ районой барилга эхилээ. Энэ хадаа Краковые Шэнэ Гутатай нэгэдүүлхэ юм.

Гданьскын далай шадарай гэр байрануудай район орон доторхи эгээн ехэнүүдэйнь нэгэн болохо байна. Польшын урданай городууд Познань, Врацлав, Торунь улам ехэ, гоё һайхан боложо байнхай. Польшын городууд шадарай таримал модонууд байрын шэнэ районуудые бариха үедэ гэмтээнгүй хэбээрээ үлөөгдэдэг байха юм.

* * *

ВАРШАВА. Нүүрһэнэй ба полимернүүдэй химиин, хатуу бодосуудай физикын болон Польшын Дээдэ Силезиин промышленна районой научно-шэнжэлэлгын институдуудай барилга Катовицка научна шэнжэлэлгэнүүдэй центртэ эхилээ. Мүнөө арадай Польшодо 82 институт, лаборатори болон туршалгын эмхи зургаанууд шэнжэлэлгын хүдэлмэри хэдэг. Тэндэ 8000 шахуу научна хүдэлмэрилэгшэд ажаллана. Польшын Наукануудай академиин хэрэглэмжэдэ жэл бүхэндэ миллиард шахуу злотых һомологдодог юм.

ВЕНГРИ

БУДАПЕШТ. Социалис оронуудта бүтээгдэһэн үргэн хэрэглэлэй эд бараан Венгриин магазинуудта жэл ерэхэ тудам олон боложол байдаг. Венгри Советскэ Союзһаа эгээн лэ ехээр эд бараа худалдажа абадаг. ВНР-эй Дотоодын худалдаа наймаанай министерство Украина, Эстони, Латви, Литва, Молдави болон Белорусситай сэхэ холбоо байгууланхай. Совет республикануудтай худалдаа наймаа эрхилһэнэй ашаар Венгриин магазинуудта мүнөө жэлдэ 100 мянган совет радиоприёмнигууд, 120 мянган час, бусад олон эд бараан орохо байна.

Венгри өөһөн хубсаһа, гутал, спортивна эд бараа болон бусад продукци Советскэ Союзда худалдадаг.

* * *

БУДАПЕШТ. Эндэхи Клемент Готвальдын нэрэмжэтэ электрозавод, «Гnц-Маваг» гэжэ паровоз ба машина бүтээлгын комбинат 3000 морин хүсэтэй зуудахи электровоз бүтээжэ гаргаа. Электровозой хүсыень ехэ болгохын тулада мүнөө мэргэжэлтэд оролдолго гаргана. Шэнэ түхэлэй электродвигатель ухаалан зохёогдожо байнхай. Тэрэнэй ашаар электровозууд 4800-һаа 7200 хүрэтэр морин хүсэтэй болгогдожо шадаха юм.

ГДР

БЕРЛИН. ГДР-эй 20 жэлэй ойн ба В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойн хүндэлэлдэ зорюулан, Германиин Демократическа Республикын үйлэдбэриин коллективүүд бүри олоороо ажалай вахтада жагсана. Республикын алдарта ойдо зорюулагдаһан социалис мүрысөөн шиидхэхы шатадаа ороо. Судна бүтээгшэд, бүд нэхэгшэд, машина бүтээгшэд түрүү зэргэдэ ябана. Бүхы орон дотор үйлэдбэриие энэ оной түрүүшын хахадта, нёдондо жэлэй энэ үеынхитэй сасуулбал. 8 процентээр нэмээгээд, республикын промышленна предприятинууд үйлэдбэриин шэнэ амжалтануудые туйлаха һайн үндэһэ һуури табяа.

ГДР-эй промышленна предприятинуудай түргэнөөр хүгжэжэ байһан тухай иимэ баримта эли тодоор гэршэлжэ үгэнэ. Республикын ойн баярай болохо жэлэй түрүүшын 6 һарын турша соо 1950 ба 1951 онуудта хамтадаа бүтээгдэһэнэй шэнээн промышленна продукци гаргагдаа.

ЧЕХОСЛОВАК

ПРАГА. (ТАСС). «Чехословак-совет хани барисаанай нэрэмжэтэ кооператив»—мүнөө Словакиин Топольчанска районой Нитрианска-Стреда гэжэ тосхоной хүдөө ажахын нэгэдэмэл кооператив гэжэ нэрлэгдэдэг болоо. Энэ түрүү ажахын һайндэртэ баярай оршон байдалда шэнэ нэрэ олгогдоо.

Партиин интернациональна политикые бодото хэрэг дээрэ бидэнэр бэелүүлхэбди гээд КПЧ-гэй ЦК-да эльгээһэн бэшэг соогоо кооперативай гэшүүд онсолон тэмдэглэһэн байна.

* * *

ПРАГА. Чехословакиин турбинанууд болон генераторнууд дэлхэйн 15 ороной 60 гаран электростанцида мүнөө бодхогдонхой. Болгариин, Польшын, ГДР-эй, Румыниин, бусад оронуудай электростанцинуудта хэрэглэгдэхэ турбинанууд болон электротүхеэрэлгэнүүдые бүтээхэ захилнуудые республика мүнөө дүүргэжэ байдаг. Ази, Африкын, Латиин Америкын хүгжэжэ эхилһэн оронуудтай Чехословакиин энергобарилгашад экономическа ехэ холбоо байгууланхай. Инди, ОАР, Индонези, Бразили болон Африка түбиин бусад хэдэн оронуудта ЧССР-эй туһаламжатайгаар түлишөөр хүдэлдэг ба гидроэлектростанцинууд баригдажа байнхай.

РУМЫНИ

БУХАРЕСТ. «Румыния—1969» гэжэ выставкэ дээрэ Румыниин АПО-243 гэжэ шэнэ хүнгэн автомобилиин модель табигданхай. Иимэ машина час соо 115 километр хүрэтэр түргэнөөр ябажа шадаха, табан хүнэй һууритай. Автомобиль хэдэн ондоо түхэлтэйгөөр бүтээгдэхэ. Тус машина тон муу харгынуудааршье ябажа шадаха, автотуризмда хэрэглэхэдэ угаа таарамжатай.

(ТАСС).

Вьетнамай Демократическа Республикын олохон залуушуул манай ороной дээдэ һургуулинуудта һуралсажа, элдэб янзын мэргэжэлтэй болоно.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Белорусска университедэй филологическа факультедэй 2-дохи курсын студентнэр Хуинь Фыонг Лиень (зуун гарһаа) ба Иан Тхи Тхинень.

ТАСС-ай фото.

...СТЬ-ОРДЫН ОКРУГТО

...ЛЕНИНДЭ — ПАМЯТНИК

...-Булгадай аймагай Ле... ...нэрэмжэтэ колхоздо баярай ...байдалда дэлхэйн пролета... ...Агууехэ багша В. И. Ле... ...памятник табигдаба. Тус ...й гэшүүд граждан болон ...ороноо хамгаалын Агууехэ ...һайн бараһан нютагайнгаа ...й дурасхаалда зорюулжа, ...хүшөө мүн лэ табяа.

...ХҮНДЭТЭ АЙЛШАД

...ай гүрэнэй филармо... ...Ленинэй орденто оперо, ба... ...артистнар манай ок... ...ада харуулхаяа ерэнхэй. ...айлшад эдэ үдэрнүүдтэ ...колхоз, совхозуудаар аян...

...адай АССР-эй габьяата ар... ...Н. Манжеева, Л. Степано... ...ирагуу һайханаар дуу... ...эдэй солистнууд куба, ...арадуудай хатар наадануу... ...арай бэрхээр гүйсэдхэ... ...зүрхэнэй альга ташал... ...дэлүүлһэн байна.

...ША ХҮН МАГТААЛТАЙ

...Алексеевна Жербакова ...ажалша бэрхэ эхэнэр ...«Память Ербанова» совхозой ...шан, һаалишан гэжэ ...хай. Жэл бүри эрхим ...туйладаг Мария Алек... ...эй энгэртэ Ажалай Улаан ...ден, Арадай ажахын туй... ...дые харуулһан выстав... ...рбан алтан медаль ялар...

...БАН ЖЭЛЭЙ ТҮСЭБ — БОЛЗОРҺОО УРИД

...И. Ленинэй түрэһөөр 100 ...ойе ажалай шэнэ амжалтаар угтахын түлөө социалис мүрысөөн Эхирэд-Булгадай аймагта дэлгэрэнхэй. Аймагай ажахынуудай дундаһаа «Путь Ленина» колхозойхид эрхим амжалта туйлажа, мүрысөөндэ түрүүлжэ ябана. Мүнөө тус колхоз гүрэндэ мяха худалдаха табан жэлэйнгээ түсэбые болзорһоонь урид дүүргэһэн тухайгаа мэдээсэбэ. Гүрэндэ 6800 центнер мяха тушааха түсэбөө 7143 центнертэ хүргэһэн байха юм. Табан жэлэй даабари дүүргэхын түлөө тэмсэлдэ малшад С. Н. Хабинов, Х. Мухаметов, К. Иринцеев гэгшэд өөһэдынгөө хубитые ехээр оруулалсаа.

ТАРЯА ХУРЯАЛГА ЭХИЛЭЭ

Округой колхоз, совхозууд таряагаа түүбэрилэн хуряажа эхилбэ. Энэ жэлэй ургаса лафетнэ жаткаар хадагдана. Һэн түрүүн, ешмээн, горох, обёос сабшагдажа эхилэнхэй. Мүн зарим ажахынууд таряагаа комбайнаар сэхэ хадажа, түрүүшын зуугаад гектарай шэнэ таряа хуряажа, тоог дээрээ зөөжэ эхилбэ. Тарянай ургаса дунда зэргээр гектарай 14,4 центнер болоно.

БААТАРАЙ НЭРЭЭР...

Даманска арал дээрэ маоистнуудай сэрэгшэдтэй болоһон тулалдаанда Боохоной аймагай Үбэсын совхозой тракторист ябаһан Владимир Бильдушкинов хабаадалсажа, баатарай үхэлөөр унаһан байгаа. Манай нютагай баатар хүбүүнэй нэрэ хэзээдэшье мартагдахагүйнь мэдээжэ. Аймагай ажалшадай депутадуудай гүйсэдхэхэ комитедэй шиидхэбэреэр Владимир Бильдушкиновай түрэһэн нютагайнь тосхоной нэгэ гудамжа тэрэнэй нэрээр нэрлэгдэхэ болобо.

ХҮДӨӨ БЭШЭГШЭДЭЙ СЛЁТ

Округой «Ленинэй туг» газетын хүдөө бэшэгшэдэй слёт һаяхан боложо дүүрэбэ. Слёдто хабаадагшад В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойе угтаха талаар хүдөө бэшэгшэдэй зорилго тухай асуудал зүбшэн хэлсэһэн байна.

СОЁЛОЙ ШЭНЭ ГУЛАМТА

Эхирэд-Булгадай аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой Харат тосхондо соёлой хоёр дабхар байшан баригдаба. Тэндэ 300 һууритай харалгын зал, уужам һаруул фойе, кружогуудай хүдэлмэрилхэ таһалганууд, уншалгын залтай библиотекэ бии юм. Мүн Корсук һууринда 300 хүнэй һууритай шэнэ клуб шулуугаар баригдажа эхилбэ.

СЕЛЬСКЭ СОВЕДТЭ — УЛААН ТУГ

Боохоной аймагай Каменска сельскэ Совет (түрүүлэгшэнь Г. И. Гричков) ажал хүдэлмэреэ эрид һайжаруулха, депутадуудайнгаа, мүн саг үргэлжын комиссинуудай эдэбхи үүсхэлые дээшэлүүлжэ шадаһан байна. Мүнөө тус сельсовет аймагай бусад Соведүүдэй дундаһаа эрхим амжалта туйлажа, социалис мүрысөөндэ түрүү һуури эзэлбэ. Тиин мүрысөөндэ эрхимлэһэн тус сельсоведтэ ажалшадай депутадуудай аймагай Соведэй гүйсэдкомой дамжуулгын Улаан туг һаяхан барюулагдаба.

М. МИРОНОВА.

Анна Фёдоровна Комарицынае «Дружба» колхозой ажалшад ехэтэ хүндэлдэг. Энэ нүхэрнай Улаан-Үдын медицинскэ училищи амжалтатайгаар дүүргэһээр Хойто Байгалай аймагта ажаллахаяа ерэһэн юм. Абаһаар Анна Фёдоровна Делакор, Уоян болон бусад олон һуурин, тосхонуудай амбулатори, больницануудта ажаллаһан юм. Харин мүнөө дурсагдагша колхозой түб — Холодная тосхондо хүдэлнэ.

Хэды һалхи шуургатай, хура бороотой байгаашье һаань, Анна Фёдоровна колхозой орошодой холын гүүртэнүүдээр хододоо ошожо, эрьежэ байдаг заншалтай. Эгээл тиимэһээ орошод, ангуушад, загаһашадай Комарицынае хододоо хүндэтэйгөөр угтадагынь гайхалтай бэшэ.

Зураг дээрэ: Хойто Байгалай аймагай эгээл үнинэй медицинскэ хүдэлмэрилэгшэдэй нэгэн А. Ф. Комарицына.

О. БЕРЕЗКОВОЙ фото.

130 ЖЭЛ ҮНГЭРБЭ

(Декабристнар Николай, Михаил Бестужевтанай Селенгинскдэ һууришаһан тухай)

Декабристнар аха дүү Бестужевтанай Селенгинскдэ һууриажаад, ажаһууһан ушар хадаа Буряад орондо декабристнуудай хэһэн хүдэлмэриин эгээл тодорхой, һонирхолтой хубиинь болоно.

1825 оной декабрьдахи буһалгаата үйлэ хэрэгүүдэй үе соогуур Бестужевтанай табан хүбүүдэй Николай Михаил хоёрынь хаанта засагаар баригдажа, түрмэ шорондо хаагдаа бэлэй.

Декабрьда болоһон буһалгаанда хабаадаһанайнгаа түлөө эдэ хоёр аха дүүнэр 25 жэлдэ каторжанай хүдэлмэридэ ябахаар сүүдлүүлээ һэн. Түрүүн Шэтэ хотодо, удаань Петровско-заводто бэшэ декабристнуудтаяа хамта аха дүү Бестужевтан каторжанай ажал хэжэ байһан.

1839 оной июль һарада Бестужевтанай каторгын болзор гүйсэбэ. Һүүлээрнь ехэ гэгшын түсэб хараануудые табинхай Селенгинск ерэбэд. Ажахые эрхилхэдээ эдихэ, үмдэхэеэ хашалгүй олохо байхабди, тиигэжэ эхэ ба эгэшэ дүүнэрээ хүнгэлхэ аабзабди гэжэ эдэ хоёр найдаһан байгаа. Иимэ зорилгоор эдэнэр ехэ оролдосотойгоор хүдэлжэ эхилбэ, нютагай эрхэ байдалтай танилсаба.

Үнгэрэгшэ зуун жэлэй 40-өөд оной үеэр Селенгинск — Прибайкалиин экономическа, захиргаанай түб байһан юм. Тиимэшье һаа, нэгэ мүртэй селеэншүү түхэл шэнжэтэйшье боложо шадаагүй, ахир тулюур түхэлтэй байгаа бэлэй. Жараад хүрэхэтэй үгытэл гэр байба. Шэнэ городһоо табан модоной хараатай газарта Бестужевтан түбхинэбэ. Декабристнууд байшан бодхообо, гэр шадарай бэшэ барилга хэбэ. Байшангуудайнь нэгэниинь хоёр дабхар һэн. Хоёр балконтой, колонно-нуудтай — тэрэ үеын түхэл маягаар баригданги бэлэй. Селенгинскдэ байхадаа эдэ хоёр огородой ажахы эрхилдэг — арбуз, дыни, хитадай үгэрсэ тарижа ургуулдаг һэн.

Аха дүүнэрэй эрхилдэг ажахын онсо шэнжэ юун байгааб гэхэдэ, хүдөө ажахыда, олзоборилгын дарханай үйлэдбэридэ тэрэ үеын эрдэм техникын туйлалтануудай шэнэ онол аргануудые нэбтэрүүлхэ гэжэ оролдодог, эндэ үйлэдбэриин шэнэ шэнэ һалбари бии болгохые хүсэдэг һайнтай бэлэй. Селенгинск шадарай байгаалиин эрхэ байдалтай танилсаад байхадаа, аха дүү Бестужевтан энэ хизаарта хонин ажал хүгжөөхэдэ ехэ зохисотой гэжэ тобшолол хэһэн, өөһэдөөшье хони үсхэбэрилдэг байһан шуу. Тэрэнһээ гадна, арһанай промышленность эрхилдэг бэлэй.

Эндэ байхадаа аха дүүнэр Селенгинскдэ часай, ювелирнэ, оптикын мастерской нээһэн юм. Ямаршье ажахы эрхилхэдээ эдэнэр нютаг зонуудтай, буряадуудтай нягта холбоотой байдаг бэлэй. Тэрэнһээ гадна эдээндэ алибаа туһаламжа саг үргэлжэ үзүүлдэг һэн.

Буряад зониие техническэ мэргэжэлдэ һургаха талаар эдэнэр ниилээдгүй ехэ юумэ хэлэн түүхэтэй. Жэшээнь, М. Бестужев буряадуудые столярна, кузнечнэ, слесариин болон бусад мэргэжэлдэ һургадаг байһан гээд эдээнэй ажал ябуулга тухай уншанабди.

Буряад зонтой нягта холбоотой байһан хадаа эдэ хоёр аха дүүнэр буряад үндэһэтэнэй ажабайдал шэнжэлхэ аргатай байһан юм. Тэрэнһээ гадна Михаил Александровичынь ламын шажанаар һонирходог байһан. Буддизм тухай номшье бэшэһэн юм.

Буряад арадай этнографи шэнжэлэн үзэхэһөө гадна, Николай Александрович Сэлэнгын районой географи шэнжэлэн үзэдэг байба.

Аха дүү Бестужевтан нүхэд-декабристнуудтаяа бэшэг бэшэлсэдэг, холбоо барисаатай байдаг һэн. Декабристнууд Пущин, Волконский, Трубецкой гэгшэд гэр бүлынхидтэеэ Селенгинскдэ Бестужевтанда айлшалдаг, ерэдэг бэлэй.

Эрхүүһээ Байгал далай дамжан, наашаа ерэхэдээ Николай Бестужев ехээр хүйтэ абажа, 1855 оной майн 12-то наһа бараба.

1856 ондо декабристнуудые табиха тухай соносхогдоһоноойшье һүүлээр Михаил Селенгинскдээ үлэнхэй ажаһуудаг байһан. Һамганайнгаа наһа бараһанай һүүлээр лэ 1867 ондо Михаил Бестужев Селенгинскһээ гаража, Москва ороо һэн. Тэндээ 1871 оной июниин 21-дэ наһа бараа бэлэй.

Эрдэм гэгээрэл дэлгэрүүлдэг, буряад зондо али болохоор туһалдаг, нүхэсэдэг байһан ородой шэн зоригто хүбүүд — аха дүү Бестужевтанда Ново-Селенгинскдэ мүнхэ дурасхаал болгон, хүшөө-памятник табигданхай.

Н. НАМДАКОВА.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Байгал-Сэлэнгын пароходствын түрүү хүдэлмэришэд К. Н. Татаров (баруун гарhaa), Н. С. Бадановой гэгшэд ажал дээрээ. Д. БАЛДАНОВАЙ фото.

ГҮРЭНЭЙ ШАЛГАЛТА ЭХИЛБЭ

hуралсалай байрын үргэн коридор соо хон жэн. Эндэ ябаhан ганса нэгэн хүн, тон шэмээгүйхэнөөр, аалихан алхалжа үнгэрнэ.

Колхоз, совхозуудай дунда шатын хүтэлбэрилхы кадрнуудые бэлэдхэхэ хүдөө ажахын техникум түгэсхэгшэд гүрэнэй шалгалта үгэжэ эхилэнхэй. Шалгалта гансашье hурагшадай эндэ олоhон эрдэм болбосоролые элирүүлхэ бэшэ, мүн багшанарай хүдэлмэриин үрэ дүнгүүдые тодоруулжа үгэхэ бшуу.

Түс hургуули нёдондо түрүүшынгээ 39 зоотехник мэргэжэлтые гаргаhан юм. Мүноо жэлдэ агроном болон зоотехнигэй мэргэжэлтэй 100 гаран хүниие бэлдэhэн байна.

Түрүүшын шалгалта дээрэ түгэсхэгшэдэй дундаhaa нилээд олон хүн «эрхим hайн» гэhэн сэгнэлтэ абаба. Тэдэнэй дунда Бадара Самбуев, Болот Лубсанов, Александра Буянова, Рим Рыгдылов, Галина Писаренко, Иван Сергеев, Борис Богданов болон бусад бии.

hайнаар hуралсажа, шалгалта дээрэ эрхим сэгнэлтэ абаха гээшэ тиимэшье амархан хэрэг бэшэ. hурагшад 2—3 жэлэй туршада юрэнхы эрдэмэй болон тусхай мэргэжэлэй гуша гаран зүйлөөр хэшээл гарадаг байгаа. Эдэ бүгэдэнь hурагшадта эрдэм болбосоролой үндэр мэдэсэ үгэhэн байна.

Түгэсхэгшэд — хүдөө ажахын үйлэдбэриин дунда мэргэжэлтэд, агроном-эмхидхэгшэ, зоотехниг-эмхидхэгшэ—эдэнэр манай республикын болон хүршэ Эрхүүгэй, Шэтын областьнуудай ажахынуудта ажаллахаар эльгээгдэхэ байна.

М. МЕДОВАЯ.

ХҮБҮҮМНАЙ СЭРЭГЭЙ АЛБАНДА

Евгений Кочетков Совет Армида Закаменск хотоhоо ошоhон юм. Тэрэ мүнөө дайшалхы болон политическэ бэлэдхэлэй отличник болонхой. Владимир Ильич Ленинэй түрэhөөр 100 жэлэй ойе нэрэтэй түрэтэйгөөр угтахын түлөө Евгений эгээн түрүүлэн взвод соогоо ехэ уялга абаа. Энэ нүхэрнай командованиингаа хэдэн hайшаалда хүртөө. hаяхан Евгений Кочетков частиингаа тугай дэргэдэ фото-зурагаа буулгуулаа hэн.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: ефрейтор Евгений Кочетков.

П. САНДИМИРОВ.

Орон доторхи байдал тухай мэдээсэлые КПЧ-гэй ЦК-гай Президиум зүбшэн хэлсэбэ

ПРАГА. (ТАСС). ЧТК агентство иигэжэ дамжуулна:

КПЧ-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретар Г. Гусагай хүтэлбэреэр КПЧ-гэй ЦК-гай Президиумэй заседани августын 22-то боложо, орон доторхи байдал тухай ЧССР-эй правительствын түрүүлэгшэ О. Чернигэй мэдээсэлые зүбшэн хэлсээ.

Революцида харша ˙ этэгээдүүдтэ, орон доторхи үймөө шангадхаха, шахардуу байдалые гүнзэгырүүлхэ гэhэн социализмда харша хүсэнүүдтэ эсэргүүгээр абтаhан эршэтэй шанга ябуулганууд амжалтатай байгаа, тэдэниие диилэнхи олонхи хүн зон хүсэдөөр дэмжээ, hайшаагаа гэжэ Президиум hанала хананглар тэмдэглэhэн байна.

Республикын ниислэлдэ, БРНО болон бусад зарим нютагуудта болоhон үйлэ хэрэгүүд юун тухай гэршэлжэ үгэнэб гэхэдэ, партида эсэргүү, гүрэндэ эсэргүү ябуулгануудые революцида харша центрнүүд удаан саг соо бэлдээ. Энэнь зорюута эмхидхэгдэhэн, хододоо хүтэлбэрилэгдэдэг байгаа. Тэдэндэ гадаадын харша номполшод, хариин тагнуулшад ехэ туhаламжа үзүүлээ. Хуудаhануудые, худал хуурмаг жэрэб суу тарааха кампани хэдэн hарын турша соо эмхидхэгдээ, тэрэшэлэн оршон байдалые улам шахардуу шанга болгохо бусад арганууд хэрэглэгдээ.

Революцида харша, социализмда харша, партида харша хүсэнүүд манай орон дотор элдэб бэрхэтэй хэсүү байдал тохёолдуулдаг байгаа. Тиигэжэ элитэ ябуулгануудые хэхэдээ, КПЧ-дэ, социалис байгуулалтада эсэргүү hүйдхэлтэ түсэбүүдые бэелүүлхэдэ таарамжатай эрхэ байдал удаан сагай бэлэдхэлээр хангаха гэжэ тэдэнэр hэдэhэн байна. Хүдэлмэришэн ангиие, манай ажалшадай организацинуудые тэдэнэр мэхэлдэг, интеллигенциин болон залуушуулай маргадаг хубидань түшэглэхэбди гэжэ найдадаг байгаа бшуу. Энэ политическэ шэглэл ябан ябан уголовно этэгээдүүдтэй, обществын шаара шабхаруу бологшо харша этэгээдүүдтэй нэгэдээ гэжэ hүүлшын үйлэ хэрэгүүд гэршэлжэ үгэнэ.

Партиин, гүрэнэй аппарадай болон манай зэбсэгтэ хүсэнүүдэй мүнөөнэй нэгэдэлые орон доторхи ба хилын саанахи революцида харша этэгээдүүд буруугаар сэгнээ гэжэ элирээ гээд КПЧ-гэй ЦК-гай Президиум тэмдэглэhэн байна.

Харша ябуулганууд августын 19-дэ эхилээд, саашадаа улам шангадажа ороо, тэдэниие нюусаар хүтэлбэрилдэг байгаа гэжэ гэршэлжэ үгөө. Харша ябуулганууд түрүүн ниислэлдэ эхилээд, саашадаа ороной бүхы газар дээрэ дэлгэрхээр хараалагдаhан байна бшуу.

Гэбэшье эдэ ябуулгануудай эхилхэдэ парти, тэрэнэй шударгы сэхэ хубинь ба хүтэлбэринь эрид шанга хараа бодол баримталаа, правительственна эмхи зургаанууд, арадай засагай органуудай зүгhөө шууд сэхэ хэмжээнүүд урдаhaань абтаа.

Чешскэ областьнуудта болон Словакида манай арадай диилэнхи олонхинь — хүдэлмэришэд, таряашад ба интеллигенци харша номполшодой уряануудые хэрэгсээгээгүй, буруушаагаа.

Чех ба словак арадуудай энэ хараа бодолые, тэдэнэй бодолтой байлгые, манай обществын хүтэлбэрилхы хүсэндэ, КПЧ-гэй политикын зүб байhанда этигэдэгтэнь КПЧ-гэй ЦК-гай Президиум үндэр сэгнэлтэ үгөө.

ИРАН. Исфаганhaa 50 километрэй зайда металлургическа завод Советскэ Союзай туhаламжатайгаар баригдажа байнхай. Завод жэл бүри 550—600 мянган тонно булад гаргаха юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: заводой нэгэдэхи домнын hуури бэлдэлгэ.

ТАСС-ай фото.

УЛАСХООРОНДЫН ШЭНЖЭЛ

БРИТАНСКА ИМПЕРИАЛИЗМЫН БОДОТО ШЭНЖЭ ШАРАЙ

Гражданска эрхын түлөө, өөрынгөө экономическа ба социальна байдалые hайжаруулхын түлөө Хойто Ирландиин арадай хэдэг тэмсэл жаданууд болон буунуудаар дарагдана. Буржуазна демократи гэдэгэй газаа талын шэнжыешье хэрэгсээнгүйгөөр Англиин правительство энэ орониие сэрэгээр эзэмдээ. Тингэжэ, Англиин империализм Ольстер гэжэ нэрлэгдэдэг Хойто Ирландиин зургаан графствые эзэрхэжэ байлгаяа үргэлжэлүүлхэ гэжэ найдана. Хэдэн олон жэлдэ шуhата дай хэжэ, 1921 ондо бэеэ даанхай байдалые Англиhaa дайшалан абаhан Ирландиhaa эдэ графстванууд таhалагдаhан байгаа. Тэрэ гэhэнhээ хойшо Ольстерэй ирландецууд юрын гражданска эрхэеэ хаhагдаад, колониальна богоолнуудай байдалда оронхой.

Ирландитай нэгэдэхын түлөө, гражданска эрхын түлөө, байдалые hайжаруулхын түлөө Ольстертэхи арад зоной хүдэлөөе зэбсэгэй хүсөөр дараха hэдэлгэ Англиин гаргалга бүхы дэлхэй дээрэ зэбүүрхэл түрүүлээ. Хойто Ирландидахи байдал тухай асуудал удааруулангүй хаража үзэхэ, тиишэ ООН-ой хэрэгүүдые эльгээхэ гуйлтатайгаар ООН-ой Аюулгүйн Советдэ хүршэ Ирландиин правительство хандаа. Ирландиин арадай дура хүсэлые хэрэгсээнгүйгөөр Англи Ирландиие хубаарилаа, национальна нэгэдэлэй түлөө Хойто Ирландида эхилhэн хүдэлөөе хүсэ хэрэглэхэ онол аргаар зогсоохо, гражданска эрхын түлөө Ольстерэй арадай тэмсэлые дараха гэжэ Англиин hэдэжэ байhые hүүлшын үйлэ хэрэгүүд гэршэлжэ үгэнэ гээд Ирландиин гадаадын хэрэгүүдэй министр Патрик Хиллери онсолон тэмдэглээ.

Гэбэшье Британска колонизаторнууд дэлхэйн олониитые үhэриhэн зангаараа. Хойто Ирландидахи байдалые Аюулгүйн Совет зүбшэн хэлсэхэ эрхэгүй гэhэн хэбэртэйгээр Англиhaa ООН-до байдаг түлөөлэгшэ лорд Карадон Нью-Йоркдо убайгүйгөөр мэдүүлhэн байна. Ольстертэ шэнэ шэнэ сэрэгүүд ерэжэл байhaap. Хүн зонойнь хуулита эрилтэнүүд хангагданагүй. Арадай буhалгаае шэрүүн шангаар даралсаhан полициин тусхай хүсэнүүдэй ябуулгануудые хизаарлахабди гэhэн найдуулганууд мүнөөшье хүрэтэр дүүргэгдэнэгүй.

Арадуудай национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөе ямаршье аргаар hаань, дарахые, капиталис оронуудтахи ажалшадай тэмсэлдэ hаад ушаруулхые, капитализмын доройтон hуларха ёhooрол hуларалгые удааруулха гэжэ империализм эрмэлзэхэ гээд коммунис ба хүдэлмэришэнэй партинуудай Москвадахи зүблөөнэй хэhэн тобшололой зүб байhыень Хойто Ирландида болоhон үйлэ хэрэгүүд үшөө дахин эли тодоор гэршэлжэ үгэнэ.

ПАК ЧЖОН ХИ США-да АЯНШАЛАН ОШОБО

Урда Корейн президент Пак Чжон Хи Холбоото Штадуудта аяншалжа ошобо. Зүүн-Урда Азидахи байдалые зүбшэлгэ тэрэнэй хэхэ хэлсээнүүдэй зорилгонь болоно гээд тусхайтаар соносхогдоhон байгаа. Никсонэй hаяхан соносхоhон шэнэ азиатска доктрина гэдэгэй ёhoop Холбоото Штадуудай үмэнэ Урда Корейн шэнэ уялганууды абаха тухай хэлэгдэнэ гээд американ хэблэл юрэл бэшэдэг байгаа.

Энэ доктринын удхань гэхэдэ, Вьетнамда урагшагүйдэhэнэйнгоо hүүлээр мүноо Азиин арадуудай тэмсэлые, хамагай түрүүндэ, азиинхидай ооhэдэйнь гараар дарүулха гэжэ Холбоото Штадуудай зонхилхы этэгээдүүд хүсэнэ. Урбаhан туhамаршадай засаг түрэнүүдые, худалдаанай арминуудые хэрэглэн, энээниие түйлахабди гэжэ тэдэнэр найдана. Никсонтэй хэлсээ хэхын тулада ерэхыень Пак Чжон Хиие урhaн ушар хуушанай политикые шэнэ аргаар бэелүүлхэ түрүүшын бодото алхам болоно гэжэ Вашингтондо тоологдоно.

Холбоото Штадууд Урда Корейе эзэмдээд, тэрэниие бүмбэрсэг дэлхэйн түс районодохи өөрынгөө сэрэгэй плацдарм болгоо. Тэндэ 60.000 шахуу американ солдат, ядерна зэбсэгтэй самолёдууд байдаг. Американ 7-дохи флодой корабльнууд Урда Корейе тойроод, далай соогуур ябажал байдаг. Гадна Урда Корейдэ американ аша туhые харадаг туhамаршадай арми байгуулагдаад, ехээр зэбсэглэгдэжэ байдаг юм. Энэ арми 2,5 миллиард долларой буу зэбсэг Холбоото Штадуудhaa абаад байна. Тэрээнэй түлөө Урда Вьетнамда американ эзэрхэг түримхэй ябуулга бэелүүлхэдэ хэрэгтэй болохо солдадуудые Урда Корейн туhамаршад эльгээхэ болоно.

Мүноо Сеулай засагаархид орондоо урбаhан баhа нэгэ ябуулга хэхэ гэжэ бэлдэжэ байнхай. Урда Вьетнамда шуhаяа адхаруулжа байhан 50.000 солдадуудhaa гадна, американ сэрэгэй баазануудые түхеэрхын тулада Чечжудо гэжэ томо аралые Пентагондо үгэхэ гэжэ тэдэнэр hанаашалжа байнхай. Тэрээнэй орондо Вашингтонhoo шэнэ түхэлэй истребительнүүд, сэрэгэй катернууд, радарна түхеэрэлгэнүүд болон бусад буу зэбсэг нэмэжэ абахабди гэжэ Сеулда найдадаг байха юм.

Энэ гуйлтыень Холбоото Штадууд дүүргэлтэ болгохоор гээд «Вашингтон ивнинг стар» гэжэ [...] сэнэ. Энэнь гайхал[...] Урда Корейдэ сэрэгэй [...] гадхалга американ [...] политикын эзэрхэг тү[...] нуудта бурин хүсэдөөр [...]

Эдэ бүгэдэ хадаа [...] ООН-ой тугаар халхаб[...] дэжэ байhан американ [...] сэрэгүүдые гаргаха ту[...] ООН-ой Генеральна Ас[...] дэхи сессиин зүбшэхэ [...] хые дурадхаhан бүлэг [...] рэ тоодо Советскэ Сою[...] хаhа саг соогоо гаргаг[...] харуулна.

ИНДИДЭХИ hУНГАЛТЫН ДҮНГҮҮД ЮУ ХАРУ[...]

Президентые hунгалтын дүнгүүд Индидэ соносхогдоо. Варахагири Венката Гири ороной шэнэ президент болоо. Индиин хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй элитэ ехэ түлөөлэгшэ, Советскэ Союзай болон Индиин хоорондо үнэн зүрхэнэй хани барисаа, али бүхы талын харилсаа холбоо хүгжөөлгэдэ өөрөө ехэ туhа нэмэри оруулhан гүрэнэй ажал ябуулагша байhан тулада тэрэ бүхы дэлхэй дээрэ hайн мэдээжэ болонхой.

Угаа орёо, шахардуу шанга оршон байдалда Индидэ президентын hунгалта мүнөө жэлдэ үнгэрhэн байна. Конституциин ёhoop президент Центральна парламентын ба штадуудай хуули гаргалгын суглаануудай депутадуудаар hунгагдадаг юм. Зонхилхы партиин кандидат hунгагдаха талаараа хододоол булюу байдалтай байдаг. Гэбэшье мүноо Индиин Национальна конгресс гэжэ партиhaa (ИНК) үнэндөө хоёр кандидат—С. Редди, В. Гири дэбжүүлэгдэhэн байна. Түрүүшынхинь тусхайтаар дэбжүүлэгдээ, хоёрдохинь бэеэ абанги кандидат боложо ябуулга хээд, ИНК-гай түрүү хараа шэглэлэй тала баригшадаар дэмжэгдээ. Тэдэнhээ гадна, ондоо кандидадууд, хамагай түрүүндэ, томо капиталай ба шажанай хүсэнүүдэй хоёр партиин түлөөлэгшэд — Сватантра ба Джан Сангх гэгшэд дэбжүүлэгдэhэн байха юм. Эгээн лэ хархис хүсэнүүдые түлөөлдэг хүсэнүүд бэеэ даагаад, илалта туйлажа шадахагүй байhан дээрэhээ, Реддиин кадидатурые дэмжэлсэхэ ушартай болоhон байха юм. Индира Гандиин правительствада, плангаяа банкнуудые гүрэнэй мэдэлдэ абаха тухай hүүлшынь шиидхэбэридэ дурагүйлхэдэг зонхилхы ИНК партиин баруунай [...] талагшадай баалалтаар [...] жүүлэгдэhэн байгаа бшу[...]

Сватантра ба Джан [...] дэй партинууд хэрбээ [...] нэгэдэхи турта алишье [...] гаа дуунай 50 процен[...] нэгэ дууе нэмэжэ аб[...] хоёрдохи турта дам [...] Реддиин түлөө дуугаа [...] уридшалан соносхоhон [...] дохи турта Гири илажа [...] шэнэдхэлгэнүүдые са[...] монополинуудые хизаар[...] микодохи гүрэнэй сектор[...] хаха эрмэлзэлгэ гарга[...] тойрон нягтаар жагсаhа[...]

Гириие hунгалга «де[...] түрүү хүсэнүүдэй [...] дээрэhээ бүхы орон до[...] дана» гээд hунгалтын [...] тайлбарилхадаа Индиин [...] диан» газетэ онсолон т[...]

Гэбэшье хархис хүс[...] Национальна конгресс [...] доторхи баруунай үзэ[...] бүлэглэлнүүд зэбсэгэ [...] Тэдэнэр правительствын [...] премьер-министр Инди[...] халдан ороhон зангаара[...] тын тусхайта бэшэ, [...] кандидадые дэмжэжэ, [...] партийна журам эбдээ, [...] ридагша зандаа үлэхэ [...] дажа магад болоо гээд [...] рүүлэгшэ Ниджалинга[...] байна.

Хархис хүсэнүүдэй [...] нуудта эсэргүүгээр Инди[...] тическа хүсэнүүдэй хэ[...] гэлжэлhoop.

Г. Ш[...]

ТЕЛЕФОН · ТЕЛЕГРАФ · РАДИО — ХИЛЫН ГААНАhAA

Нниитын гурим сахин хамгаалха шэнэ хэмжээнүүд

ПРАГА. (ТАСС). Орон дотор ниитын гурим сахиха талаар зарим саг зуурын хэмжээнүүд тухай хуулита тогтоолые ЧССР-эй Федеральна суглаанай президиум зүбшэн хэлсээд, конституционно хуулиин 58-дахи статьягай үндэhөөр соголhон байна.

Ниитын гурим эбдэhэн ябуулгануудта хабаадагшад, иимэ ябуулганuудые хэхые уряалдаг гү, али дэмжэдэг, ниитын гурим сахиха тухай тусхайта засагаархидай захиралтануудые дүүргэдэггүй хүнүүд гурбан hарын болзороор сүлөөгөө хаhагдаха ба 5 мянган крон хүрэтэр яла түлэхэ гэжэ түс тогтоолоор хараалагдаhан байна. Гадна хэдэ хэдэн гэмтэ ябуулгануудай түлөө, тэрэ тоодо республикые, тэрэнэй түлөөлэгшэдые доромжолhоной түлөө, дэлхэйн социалис гүрэнүүдые доромжолhоной түлөө хэhээлтэнүүдэй дээдэ захын болзор улам ехэ болгогдохо юм. Иимэ ябуулгануудай түлөө зарим hуурин газарнуудта байлгыень нэгэнhээ табан жэл хүрэтэр хорихо гэhэн хэhээлтын шэнэ хэмжээн бии болгогдоо.

Социалис обществын аша туhада таарууугүй ябадал гаргаhан хүнүүд ажалhaa сүлөөлэгдэжэ болохо гэжэ тогтоолоор хараалагдана. Правительственна органууд хадаа ниитын гурим эбдэхэ гү, али үйлэдбэриин түсэбүүдые дүүргүүлхэгүй гэhэн зорилгоор hайн дуранай гү, али бусад организациин ябуулгын байгаа hаань, энэ организациин хүдэлмэриие гурба хүрэтэр hарын турша соо болюулха эрхэтэй.

Түс тогтоол толилогдоhон саrhaa эхилээд, 1969 оной декабриин 31 хүрэтэр хүсэндөө байха.

Чехословакиhaa намнагдаба

ПРАГА. (ТАСС). ЧТК агентствын мэдээсэhэнэй ёhoop, мүнөө ФРГ-дэ hуража байдаг гурбан швед гражданин, тэрэшэлэн нэгэ француженка, нэгэ югослав гражданин Братиславада баригдаа. Тэдэнэр Чехословакида айлшалха аргатай байhанаа харата зорилгоор хэрэглэжэ, хуули бусын ябуулга хэхыень Братиславын залуушуулай дундаhaa харюусалгагүй этэгээдүүдые тухирhан байгаа. Тэдэнэрэй ЧССР-эй газар дээрэ байлгань хоригдоо.

Тэрэшэлэн, ФРГ-гэй хоёр гражданин, нэгэниинь «Ди Вельт» газетын, нүгөөдэнь «Нойе ревью» журналай хүдэлмэрилэгшэ, австриец, «Паримaтч» гэжэ француз журналай хүдэлмэрилэгшэ Чехословакиhaa намнагдаа. Тэдэнэр киноплёнконуудые хуули бусаар хилын саана абажа гарахые hэдэhэн байна.

КПИ-гэй Центральна секретариадай мэдүүлгэ

ДЕЛИ. (ТАСС). Индидэ болоhон президентын hунгалтын дүнгүүдтэй дашарамдуулан, КПИ-гэй Центральна секретариат хэблэлдэ толилхын тула мэдүүлгэ хээ. «Баруунай үзэл баримталдаг хүсэнүүдые булижа, гайхамшагта илалта туйлаhантайнь дашарамдуулан, парламентын ба штадуудай хуули гаргалгын суглаануудай депутадуудые, тэрэшэлэн бүхы арадые КПИ-гэй Центральна секретариат амаршална» гээд мэдүүлгэ соо хэлэгдэhэн байна. Орон дотор 14 томо банкые гүрэнэй мэдэлдэ абалга, финансын министр Морарджи Десаи гэгшые тушаалhaaнь гаргалга, В. Гириие президентээр hунгалга — эдэ бүгэдэ орон дотор шэнэ политическэ оршон байдалай тогтоhые харуулна. Хархис хүсэнүүдтэ эсэргүү тэмсэл мүноо үедэ бэелүүлэгдэхэ гол зорилго болоно гэжэ Центральна секретариат тоолоно гээд мэдүүлгэ соо онсолон тэмдэглэгдэнэ.

Түрүү хүсэнүүдэй кандидадууд

БОНН. (ТАСС). Сентябриин 28-да бундестагта hунгалтын болохоёо байhантай дашарамдуулан, «Акция демократического прогресса» гэжэ организаци 410 шахуу кандидадые дэбжүүлээ. Баруун Германида парламентын hунгалтын болохоёо байhантай дашарамдуулан, үнгэрэгшэ жэлэй эсэстэ энэ организаци байгуулагдаа hэн. Тэрэнэй составта Германиин Коммунис парти, Немецкэ эб найрамдалай союз, Немецүүдэй союз, Немецкэ социалис хүдэлмэришэн залуушуул, тэрэшэлэн бусад демократическа организацинууд ородог юм.

Хэблэлэй мэдээсэлнүүдэй ёhoop эдэ кандидадуудай тоодо профсоюзна эдэбхитэд, предприятинуудай үйлэдбэриин Советүүдэй гэшүүд, ниитын ажал ябуулагшад оролсоно.

Араб оронуудай лигиин заседани

КАИР. (ТАСС). Араб оронуудай лигиин соведэй саг үргэлжын түлөөлэгшэдэй онсо заседани эндэ августын 22-ой үдэшэ болоо.

МЕН агентствын мэдээсэhэнэй ёhoop, араб оронуудай дээдэ тушаалтадай зүблөө зарлаха тухай Иорданиин дурадхалые заседанида хабаадагшад зүбшэн хэлсээ. Иимэ зүблөө зарлаха болзор тодорхойлхын тулада араб оронуудай правительствануудтай холбоо байгуулхыень араб оронуудай лигиин генеральна секретарь Абдель Хасунда даалгагдаа.

Палестинын «Национальное освобождение» (ПОНО) гэжэ организациин түлөөлэгшэ заседани дээрэ үгэ хэлэхэдээ, хэдэ хэдэн дурадхалнуудые оруулаа. Араб оронуудай дээдэ тушаалтадай зүблөөн хадаа Израильда эсэргүүсэн, араб оронуудай ябуулга хэхэ нэгэн түсэб зохёохо, араб оронуудай арминуудые нэгэ командованиин мэдэлдэ оруулха шухала гэжэ тэрэ мэдүүлээ.

ПОНО-гой түлөөлэгшэд араб газар нютагууд дээрэхи хариин баазануудые усадхаха эрилтэ хээ, США, Англи болон Баруун Германиин политическэ ба экономическа хүшөөлэлтын хэмжээнүүдые абахыень Палестинын сүлөөрэлгын хүдэлөөндэ али бүхы туhаламжа ба дэмжэлгэ үзүүлхыень араб оронуудые уряалаа.

ХОЙТО ИРЛАНДИДАХИ БАЙДАЛ

ЛОНДОН. (ТАСС). Англиин сэрэгүүдэй шэнэ отрядууд Хойто Ирландида ерэжэл байhaap. Ольстертэ байдаг Англиин 6.000 солдадуудта нэмэлтэ болгогдожо, үшөө нэгэ батальон Лондондерридэ ороо гээд Лондоной газетэнүүд августын 24-дэ мэдээсээ.

Тиихэдэ, Ольстерэй правительство орон дотор полициин хүсэнүүдэй тооe 15 процентээр олон болгохо тухай асуудал хаража үзөө.

Хойто Ирландида шэнэ буhалгаанай болоод байгаа haaнь, тэрэниие дараха зорилгоор эдэ бүхы хэмжээнүүд абтана. Ольстертэ Англиин сэрэгүүдэй оруулагдахада, орон доторхи шахардуу шанга байдал заhараагүй, харин политическэ бэрхэшээл бүри гүнзэгырөө. Энээниие хараада абабал, шэнэ буhалгаан болохо магад байна.

Ольстерэй газарые Англиин сэрэгүүдэй эзэмдэhээр лэ байhан дээрэhээ Ирландида (Эйре) горитойхон сошордолго болоно, буруушаалганууд хэгдэнэ. Ирландиин гадаадын хэрэгүүдэй министр Хиллери иигэжэ мэдүүлээ. Хойто Ирланди тухай асуудалые ООН-ой Генеральна Ассамблейдэ табихые Ирландиин правительство hанаашална.

Урда Вьетнамдахи дайн байлдаан

ХАНОЙ. (ТАСС). Урда Вьетнамай патриодууд, американо-сайгон сэрэгүүдэй баазанууд болон эзэлжэ байhан газар нютагуудые добтолжол байhaap.

Августын 21-нэй hүни арадай сүлөөрэлгын зэбсэгтэ хүсэнүүд дайсанай 25 сэрэгэй түхеэрэгдэhэн газарнуудые, тэрэ тоодо Данангдахи американ сэрэгэй баазые буудаа. Урда Вьетнамhaa абтаhан мэдээсэлнүүдэй ёhoop хэдэн зуун американ сэрэгэй алба хэгшэд алуулаа, шархатаа.

СЭНХ[...] ЭКРАНУУД

15 часhaa 18.15 [...] тэр Москваhaa [...] УЛААН-ҮДЭ ХАРУУЛ[...] минутаhaa «Түрүү [...] хүдөө нютагуудта» [...] жуулга. 18.35 минут[...] зон бэеэ хамгаална» [...] жуулга. 18.55 минут[...] ойрын hонин» гэhэн [...] 19.10 минутаhaa Ха[...] тын хүгжэмтэ комед[...] зүжэг. 22 часhaa Моск[...] жуулга.

ПРАВДА БУР[...] МҮНӨӨДЭР[...] НОМ[...]

Нэгэдэхи хуудаhанд[...] нистнууд таряа хур[...] гэhэн түрүү бэшэг[...] АССР-эй Министрнүү[...] «Борьёогой таряан—[...] hэн репортаж. ТАСС-[...] мэдээсэлнүүд.

Хоёрдохи хуудаhанд[...] үсхэбэрилгэ—ашаг [...] бари» гэhэн гаршаг [...] материал. Түрэл орон [...]

Гурбадахи хуудаhанд[...] дэхи класс ямар бай[...] В. Трекозиной статья [...] хизаар» гэhэн Молдав[...] Министрнүүдэй Совед[...] лэгшэ А. Диордица гэп[...]

Дүрбэдэхи хуудаhа[...] зитор Д. Д. Шостаков[...] Үдэдэ айлшалhан туха[...] Уласхоорондын шэнжэл[...] саанаhaa абтаhан ТАСС-[...] сэлнүүд.

Саг [...] улар[...]

Улаан-Үдын авиа[...] мэдээсэhэнэй ёhoop, [...] республика доторнай [...] үүлэтэйшэг байха. За[...] гуудта бороо орохо. [...] hээ hулаханаар hалх[...] Түнхэнэй ба Захаамин[...] гуудта бороо орохо. [...] та 16—21. Улаан-Үдэ[...] дөө 10—12, үдэрын [...] градус дулаан байха.

Редакторай орлогш[...]

М. Н. Н[...]

Манай адрес, телефону[...]

г. УЛАН-УДЭ, ул. Ленина, 35. Телефоны: редактора-[...] приёмная—54-93, зам. редактора—68-08, зам. ред[...] 82-62, ответ. секретаря—50-52, зам. ответ. секретаря-[...] отделы: партийной жизни—60-91, сельского хозяйства-[...] 63-86, пропаганды и агитации—56-23, промышлен[...] строительства—61-35, советского строительства и быта-[...] культуры и школ—60-21, писем и рабселькоров—67-[...] формации—34-05, общественная приёмная—56-62, [...] бюро—57-63, фотолаборатория—33-61.

Гор. Улан-Удэ, типография управления по печати при [...]те Министров БурАССР.

Н-02745.

Зак. [...]